

อบรมนักศึกษา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕
ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ขออ่านคำถามก่อนทีหนึ่งนะ แบบว่ามันจะได้เร้าใจอยากจะฟังไป

- ถาม : ๑. ต้องบวชเท่านั้นถึงจะบรรลุนิพพานใช่หรือไม่?
๒. เกิดเป็นชาย-หญิง แสดงว่าชายทำบุญมากกว่าใช่หรือไม่?
๓. ทำไมลูกบวชแม่ถึงได้บุญ แสดงว่ามีลูกสาวบวชไม่ได้ แม่ก็ไม่ได้บุญ
๔. คนที่อยากนิพพาน นี่คือนิกายหรือ? ผิดหรือเปล่า?
๕. โคนหลอกให้มาทำบุญ จะได้บุญหรือบาป
๖. ผู้ชายไม่บวชผิดไหม?
๗. ถ้าไม่สนใจเรื่องศาสนา แต่ทำดีจะบาปไหม?
๘. คนเราจะอยู่โดยไม่นับถือศาสนาใดเลยได้หรือไม่?
๙. ถ้าไม่ได้เป็นเพศปกติ ในพุทธศาสนาคิดอย่างไร?
๑๐. แสดงว่าเราต้องพยายามทำบุญไปเรื่อยๆ จนกว่าชาติหนึ่งเราจะมีบุญพอจะนิพพานได้ใช่หรือไม่?
๑๑. ทำดีลบล้างบาปได้หรือไม่?
๑๒. กรรมจะติดตัวเราไปตลอดทั้งชาตินี้ ชาติหน้าใช่หรือไม่?
๑๓. สวดมนต์แต่ใจไม่นิ่งได้บุญหรือไม่?

๑๔. ทำอย่างไรจึงจะมีสมาธิได้นานๆ

๑๕. ไสยศาสตร์ มนต์คำมีจริงหรือไม่?

๑๖. การยึดติดในเครื่องราง ของขลัง ของบูชา วัตถุมงคลมากเกินไป ถือว่าเป็นอย่างไร?

๑๗. คนเราจะถอดจิตได้หรือไม่?

๑๘. นิพพานอะไร? แล้วคือจริงหรือไม่? และเหมือนการไม่มีตัวตนไหม?

๑๙. ทำไมปฏิบัติธรรมแล้วต้องอยู่คนเดียว ไม่พบปะผู้คน แล้วคือจริงหรือถ้าไม่ได้พบปะผู้คนอื่นเลย

๒๐. อนิจจังในไตรลักษณ์เป็นจริงทุกกรณีหรือไม่? แล้วถ้าเป็นจริง แล้วทำไมนิพพานถึงเที่ยงแท้รันรัน

๒๑. การที่อยากบรรลุอยากเป็น โสคาบัน พอเป็นแล้วก็อยากเป็นอนาคามีต่อ เป็นกิเลสหรือไม่?

๒๒. คนที่เป็นฆราวาสบอกว่ามีจิตสัมผัส เป็นเรื่องจริงหรือโกหก แล้วถ้าโกหกจะเป็นบาปหรือไม่?

ถาม : ข้อ ๑. ต้องบวชเท่านั้นถึงจะบรรลุธรรมใช่หรือไม่?

หลวงพ่ : ไม่ใช่ พระเจ้าสุทโธทนะเป็นพ่อขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้บวชเป็นพระอรหันต์ ฆราวาสก็เป็นอริยบุคคลได้ ฉะนั้น คำว่าบวช เพราะว่าบวชมันเป็นประเพณี เป็นวัฒนธรรม นี่เดียวจะต่อว่าชาย-หญิงบวช

ถาม : ต้องบวชเท่านั้นหรือถึงจะบรรลุธรรม

หลวงพ่ : ไม่ใช่ ไม่ใช่ บางคนไม่มีโอกาส บางคนอยากบวชมากแต่ไม่ได้บวช แล้วถ้าโอกาสของคนมันแตกต่างกัน เรามีความรับผิดชอบ นี่เราเป็นพระเราเป็นศูนย์กลาง จะมีพวกโยมจะบอกว่ามีความอยากจะบวช มีความอยากจะทำคุณงามความดี แต่ แต่มีภาระ

รับผิดชอบ มีพ่อ มีแม่ มีทุกอย่างต้องรับผิดชอบ อันนั้นก็ส่วนหนึ่ง แล้วถ้าเรารับผิดชอบ เราก็รับผิดชอบ

กรณีอย่างนี้ไม่ใช่มีเฉพาะตอนนี้หรอก มันมีตั้งแต่สมัยพุทธกาล พระกัสสปะเป็นลูกชายคนเดียว แล้วที่บ้านเป็นตระกูลเศรษฐี พอเศรษฐีนี้พระกัสสปะอยากบวชมาก แต่พ่อแม่ก็อยากจะให้รับมรดก พอรับมรดกพ่อแม่ก็หาคุ้มครองให้ ที่นี้บังเอิญไปได้ผู้หญิงที่เขาที่มีความคิดเดียวกัน สองคนสัญญากันว่าแต่งงานแบบพ่อแม่แต่งให้ แต่สองคนสัญญากันว่าเราจะไม่ล่วงพรหมจรรย์ต่อกัน ก็จะอยู่กันเป็นโสดทั้งคู่ แล้วอธิษฐานให้ปักดอกไม้ไว้บนที่นอน ถ้าเราไม่ล่วงเกินกันดอกไม้จะไม่จะสดตลอดไป

นี่อธิษฐานไว้อย่างนั้นนะ แล้วก็อยู่กับพ่อกับแม่ จนพ่อแม่เสียกันไปหมด อยู่จนพ่อแม่เสียไปหมด พระกัสสปะกับภรรยา สองตระกูลที่มีทรัพย์สมบัติมาก นี่ตีฆ้องร้องป่าวว่าจะแจกสมบัติทั้งหมดเลย แจกเสร็จแล้วสองคนออกบวชด้วยกัน พระกัสสปะไปบวช เพราะอายุมากแล้ว เพราะรอพ่อแม่เสียหมดแล้ว ที่นี้พระกัสสปะจึงเป็นพระบวชตั้งแต่มีอายุมาก ภรรยาก็บวชออกเป็นภิกษุณี สำเร็จทั้งคู่

พระกัสสปะเป็นที่ว่าถือธุดงค์วัตร เพราะบวชเมื่อแก่ พอบวชเมื่อแก่ก็พยายามปฏิบัติเต็มที่ จนถือธุดงค์วัตรตลอด จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระกัสสปะเป็นต้นแบบที่ว่าถือธุดงค์กันมา ที่ว่ามีความเคร่งครัด ถือธุดงค์คือถือผ้า ๓ ผืน แล้วถือธุดงค์คือเก็บผ้า เก็บผ้าที่เขาทิ้ง เขาห่อศพ เขาทิ้ง ไปเก็บนำมาซัก มาล้าง แล้วมาปะมาทำเป็นจีวร ซักแล้วซักเล่าจนสังฆาฏิ ๘ ชั้น พอ ๘ ชั้นมันก็หนา มันก็หนัก

พระพุทธเจ้าเวลาเห็นพระกัสสปะ “กัสสปะเอ๋ย เธอก็อายุปานเรา”

คืออายุเท่าพระพุทธเจ้าเลย “แล้วก็เป็นพระอรหันต์แล้ว ทำไมยังต้องถือธุดงค์อีก” เพราะถือธุดงค์วัตร บิณฑบาตทุกวัน ถ้าไม่บิณฑบาตก็ไม่ฉัน ต้องทำกิจตลอด

“เธอก็มีอายุปานเรา เธอเป็นพระอรหันต์แล้วทำไมไม่อยู่สุขสบาย?”

“ข้าพเจ้าไม่ได้ทำเพื่อข้าพเจ้า ข้าพเจ้าทำเพื่ออนุชนรุ่นหลังไว้เป็นคติแบบอย่างที่จะอ้างอิง” ท่านทำขนาดนั้นนะ นี่พระอรหันต์หมดนะ

ฉะนั้น เวลาที่ว่าต้องบวชหรือเปล่า? คนเราจะบวชมันก็มีปัญหา ถ้าคนแบบว่าเกิดมา ถ้าพ่อแม่อยากให้เราเห็นไหม เราจะบอกว่าเวลาคนที่เราเห็นว่าทุกข์ทรมานใจ เราจะบอกว่าเวลานักบวชส่วนใหญ่แล้วไม่มีโอกาสทางโลก ที่ว่าบวชแล้วเป็นชาวไร่ ชาวนา บวชเสร็จแล้วก็มาเรียนทางพระ แล้วก็เรียนทางโลกด้วย เสร็จแล้วก็ได้อาชีพ ไปได้ต่างๆ นั้นโลกเขามองกันไป แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์เราเกิดจากชายขอบสังคมทั้งนั้นเลย พ่อเกิดชายขอบสังคม พ่อแม่อนุญาตอยู่แล้ว อนุญาตอยู่แล้ว มีโอกาสไง ถ้าไปเกิดเป็นลูกเศรษฐี มหาเศรษฐีนะไม่ได้บวชหรือ พ่อแม่ไม่ยอมหรือ

นี่พูดถึงว่า “ต้องบวชเท่านั้นหรือ?”

ไม่บวชก็ได้ ไม่บวชนะ พระเจ้าสุทโธทนะก็เป็นพระอรหันต์ เป็นฌราวาส เป็นพระอรหันต์ นี่พระเจ้าสุทโธทนะ แล้วในปัจจุบันนี้ ในปัจจุบันของเรานี้ละ ผู้ที่ไม่บวชแล้วปฏิบัติ เขาก็มีหลักมีเกณฑ์ของเขา เพียงแต่ว่าการบวชมันได้สิทธิ ได้สิทธิว่าเราจริงหรือเปล่า? เราเสียสละมาทุกอย่างแล้ว แล้วเราจะเอาจริงของเรา เราจะเอาจริงหรือไม่จริงแล้วพอจริง พอมาบวชแล้วอายุแก่เฒ่าไป ถ้าปฏิบัติไม่ได้แล้วอนาคตจะทำอย่างไร? เราจะมีหลักประกันอะไรของเรา ที่นี้เราก็อ้าง นี่มันก็จะล้าละล้งไปตลอด

ฉะนั้น ว่า

ถาม : ต้องบวชหรือไม่? ต้องบวชเท่านั้นหรือ?

หลวงปู่ : ไม่บวชก็ได้ แต่บวชนี้ได้สิทธิ ได้สิทธิเป็นนักพรต นักบวช มีโอกาส ๒๔ ชั่วโมง ในพระไตรปิฎก ธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าบอกว่า

“ทางของคฤหัสถ์เป็นทางคับแคบ คับแคบ ตีบตัน ทางของพระ ทางของนักบวช กว้างขวาง”

กว้างขวางที่ไหน? กว้างขวางที่ ๒๔ ชั่วโมงปฏิบัติได้ทุกวินาที เห็นไหม คุณชีวิตนี้ข้อวัตรของพระ เข้าขึ้นมาบิณฑบาต บิณฑบาตนั้นเสร็จแล้วก็ไปปฏิบัติ ไปปฏิบัติถึงบ่ายโมงเวลาฉันน้ำร้อน ฉันน้ำร้อนเสร็จทำข้อวัตร ทำข้อวัตรเสร็จนี่กลับไปส่วนตัวแล้ว

๒๔ ชั่วโมงนะ นี่พระป่าเรามีข้อวัตร ๒๔ ชั่วโมง จะปฏิบัติ ๒๔ ชั่วโมงเลย เราต้องรักษาใจเรา ๒๔ ชั่วโมงเลย

นี่เียงทางกว้างขวาง กว้างขวางที่เราได้ปฏิบัติ ๒๔ ชั่วโมง ทางคฤหัสถ์คับแคบ คับแคบเข้าก็ต้องรีบไปทำงาน ทำงานเสร็จกลับมาแล้วก็ต้องมาดูแลครอบครัว ดูแลครอบครัวจนเหงื่อไหลไคลย้อย ทำทุกอย่างเสร็จแล้วนะตี ๒ สวดมนต์ นั่งภาวนา ๒ นาทีสัปหงกแล้ว ตี ๔ ตื่นแล้ว ทำงานอีกแล้ว นี่เียงทางของคฤหัสถ์คับแคบ คับแคบ เพราะไม่มีโอกาส ไม่มีเวลา รับผิดชอบงานไปหมดเลย แต่ถ้าเราบวชแล้วนี่ทางกว้างขวาง ถ้ามีผู้นำที่ดี ๒๔ ชั่วโมงเป็นเวลาปฏิบัติทั้งหมด ไม่มีสิ่งใดมาแย่งชิงความรู้สึกเราไปเลย เราจะอยู่ในการปฏิบัติทั้งหมด

นี่ที่บอกว่า “ต้องบวชหรือเปล่า?” ใจ ถ้าบวชได้โอกาสตรงนี้ใจ ได้โอกาส ๒๔ ชั่วโมงนี้ใจ แต่ถ้าเราไม่ได้บวชเราจะ ๒๔ ชั่วโมงได้ไหม? ทุกคนต้องมีหน้าที่การงาน ถ้าไม่มีหน้าที่การงานเราจะเอาอะไรดำรงชีพ นี่การดำรงชีพเป็นกิเลสไหม? ไม่ ไม่หรอก ปัจจัย ๔ ไม่ใช่กิเลสนะ การหาปัจจัย ๔ เป็นหน้าที่นะ พระนี่ก็หาปัจจัย ๔ เวลาบวชนะ ไปบวชนี้บริวาร ๘ บาตรคืออาหาร ต้องบิณฑบาตเป็นวัตร ฝากชีวิตนี้ไว้กับศรัทธาญาติโยม เห็นไหม มีผ้า เครื่องนุ่งห่มก็ผ้า ๓ ผืน มีผ้า ๓ ผืน มีธมกรก มีที่อยู่ ที่อยู่ก็เรือนว่าง ยารักษาโรคก็น้ำคองมูลร่น้ำ นี่ปัจจัย ๔ พระก็ต้องหานะ เข้าขึ้นมาบิณฑบาตทุกวัน ไม่บิณฑบาตก็อด เลี้ยงชีพไว้เพื่อปฏิบัติใจ

ฉะนั้น เวลาเราไม่ได้บวชพระใช้ไหม? เราเป็นประชาชน เราเป็นฆราวาสเราก็ต้องทำมาหากิน เราก็ต้องมีหลักมีเกณฑ์ของเรา นี่มีหลักมีเกณฑ์ของเราแล้ว เรามีสติปัญญา เราจะทำดีหรือทำไม่ดี

ฉะนั้น ที่ถามว่า

ถาม : ต้องบวชเท่านั้นหรือที่จะบรรลุธรรม

หลวงพ่ : ไม่ ไม่บวชนะบรรลุธรรมก็มี ที่นี้การไม่บวช นี่เวลาบวชแล้ว พอเรารู้ว่าสิ่งใดดีแล้วเราก็ปรารถนาสิ่งนั้น เราก็อยากได้สิ่งนั้น ฉะนั้น ไม่บวชก็บรรลุธรรมได้ แล้วเก่งด้วย เก่งเพราะอะไร? เพราะเราอยู่ในกตีกาที่คับแคบ เราอยู่ในกตีกาที่เราพยายามค้น

รณไช้ใหม่? แล้วเรายังทำได้ พระนี่เห็นแก่ตัว แหม บวชแล้วปฏิบัติ ๒๔ ชั่วโมงนี่ไง แต่ถ้าปฏิบัติแล้วไม่ได้ล่ะ?

นี่ทางของนักพรต ทางของนักบวชเป็นทางกว้างขวาง ๒๔ ชั่วโมงอย่างที่ว่านี่ เลือกลงเอา ฉะนั้น เราจะไปเพ่งโทษใครไม่ได้หรอก สิทธิเสรีภาพทุกคนมีเหมือนกันหมด อยู่ที่เราจะเอาหรือไม่เอาเท่านั้นแหละ เพราะพระบวชแล้ว นี่ว่าต้องบวชเท่านั้นหรือ? ต้องบวชเท่านั้นหรือ? ไม่ต้องบวชก็ได้ ไม่ต้องบวชยิ่งภาวนาเก่งไฉนยิ่งยอดใหญ่

ถาม : ข้อ ๒. เกิดเป็นชาย-หญิง แสดงว่าชายทำบุญมากกว่าหญิงใช่หรือไม่?

หลวงพ่ : ไม่ใช่ ไม่ใช่ เกิดเป็นหญิง เกิดเป็นชาย พระอานนท์เคยเป็นผู้หญิงมาก่อน พระอานนท์เป็นผู้อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเราอยากเป็นหญิง เป็นชายได้ด้วยแรงปรารถนา พอแรงปรารถนาคือ ๕๐๐ ชาตินั้นจะเปลี่ยนแปลงของมันไป ๕๐๐ ชาติเปลี่ยนเป็นอย่างอื่น ขณะที่ยังไม่เปลี่ยนแปลงนี้อยู่ระหว่าง แล้วในธรรมวินัยบอก “บัณเฑาะก์” บัณเฑาะก์นี้มันเป็นกติกาก่อนหนึ่งที่ว่ามาบวชแล้วมันจะมีปัญหาที่บัณเฑาะก์ห้ามบวช ไม่ให้บวชนะ

บัณเฑาะก์คืออะไร? บัณเฑาะก์เป็นศัพท์ในพุทธศาสนา บัณเฑาะก์ก็อยู่ระหว่างเพศตรงกลางใจ เห็นไหม อย่างนี้มันมี ฉะนั้น หญิงหรือชายนี่นะ ทุกคนบอกว่าทำไมหนูเป็นอย่างนี้? ทำไมคนนั้นเป็นอย่างนั้น? กรรมบางอย่างที่พูดตอนเช้า กัมมะพันธุ กัมมะปฎิสาระโณ กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ เรามีแรงปรารถนา มีแรงพอใจมา นี่เวลาเกิดเป็นหญิงก็อยากเป็นชาย ชายก็อยากเป็นหญิง ก็ว่ากันไป แต่ถ้าเราทำ หญิงหรือชายนะ ถ้าว่าเกิดเป็นชายหรือหญิง แสดงว่าชายทำบุญมากกว่าหญิง ไม่ใช่ เป็นเพราะเราอยากเป็นนั่นนะ

นี่พูดถึงสิทธิเสรีภาพ พอเกิดมาแล้วเป็นหญิงเป็นชายนั่นอีกเรื่องหนึ่ง เวลาปฏิบัติไปแล้วสมาธิไม่มีหญิง ไม่มีชาย ธรรมะไม่มีหญิง ไม่มีชาย นี่ถ้าทำไปแล้วนะ ความรู้สึกมันเป็นสากล

ถาม : ข้อ ๓. ทำไมลูกบวชแม่ถึงได้บุญ แสดงว่าลูกสาวบวชไม่ได้ แม่ก็ไม่ได้บุญใช่ไหม?

หลวงพ่ : เวลาบวชนี่นะมันเหมือนกับว่า นี่ศาสนา เวลาศาสนาใครทรงศาสนามา ที่นี้ใครทรงศาสนามา ภิภษถ้าบวชมาแล้วนะ แล้วถ้าศึกษาแล้ว ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติมันก็เหมือนมดแดงเฝ้ามะม่วง มดแดงเฝ้ามะม่วงมันไม่ได้กินมะม่วงหรอก นี่เจ้าของสวนมันเด็ดมะม่วงกินหมดเลย บวชแล้วไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ บวชแล้วนี่มันบวชเพื่ออะไร? ถ้าบวชแล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม บวชแล้วนี่พระสงฆ์เหมือนมดแดงเฝ้ามะม่วง แล้วถ้าใครบวชแล้วปฏิบัติขึ้นมา มันจะได้ธรรมขึ้นมา

ฉะนั้น ผู้ที่มัวมาเฝ้ามะม่วง ผู้ที่มาสืบทอดศาสนา ภิภษตั้งแต่สมัยพุทธกาลมา ตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้าปรินิพพานมา จนปานนี้ภิภษยังไม่ขาดช่วง ภิภษณีขาดช่วงไปแล้วไปพอขาดช่วงไปแล้วใครจะบวชต่อไป แต่ภิภษยังสืบทอดมา การสืบทอดมา นี่เิงการสืบทอดศาสนา การสืบทอดทรัพย์สมบัติ การสืบทอดอริยทรัพย์ ทรัพย์คือ ถ้าประสาเราว่าสืบทอดทางวิชาการ แล้วใครเข้ามาค้นคว้าดูแล ๒,๐๐๐ กว่าปีนะ

ไปศึกษาสังคมไทยสิ ตั้งแต่สมัยรบกับพม่า พระไตรปิฎกโดนเผาทั้งหมดเลย สุดท้ายแล้วรบราฆ่าฟันกันมาก็ทำลายกันทั้ง ๒ ฝ่าย สุดท้ายแล้วเราจะพิมพ์พระไตรปิฎกได้สมัย ร.๕ นี้เอง นี่พระจุลจอมเกล้าเป็นผู้รวบรวม แล้วพิมพ์พระไตรปิฎกครบชุดแล้วแจกจ่ายไปทั่วโลก เห็นไหม นี่มันมีของมัน

นี้ว่า

ถาม : ทำไมลูกบวชแม่ถึงได้บุญ

หลวงพ่ : ได้บุญตรงนี้เิง เวลาบวชได้บุญตรงนี้นะ พ่อกับแม่ ถ้าไม่มีพ่อหรือไม่มีแม่ ลูกก็ไม่ได้เกิด ถ้ามีพ่อหรือมีแม่ ลูกถึงได้เกิด พอลูกเกิด ลูกเกิดมาแล้วนะ นี่เิงพันธุกรรมๆ พันธุกรรมหมายความว่าเรานะ สมัยโบราณเวลาเราลอดลูกไปแล้ว ลูกคืมนมจากอกแม่ ลูกได้กินเลือด กินเนื้อจากแม่ ร่างกายเติบโตขึ้นมาจากไข่ของแม่ แล้วเอาไข่ของแม่นี้ไปค้ำจุนศาสนา แล้วแม่ได้บุญไหม?

แม่ไม่ได้เข้าไปค้ำจุนศาสนา แต่เรามีลูก แล้วลูกเรากินเลือด กินเนื้อเรา น้ำนมคือน้ำเลือด แล้วเอาสิ่งนี้ไปค้ำจุนศาสนา นี่เิงได้บุญตรงนี้เิง มันได้บุญตรงนี้เพราะลูกเราไปค้ำจุน ไปจากเราเิง เห็นไหม พระเจ้าอโศกอยากจะเป็นญาติกับศาสนามาก ไปถามอาจารย์ตัวว่าเป็นญาติศาสนาหรือยัง? ยัง สร้างวัด ๘๔,๐๐๐ วัดนะ ไปถามอาจารย์ว่า

“เป็นญาคูศาสนาไหม?”

“ไม่”

“แล้วถ้าเป็นญาคูศาสนาต้องทำอะไร?”

“เอาลูกมาบวช”

ก็ได้พระมหินทร์ พระมหินทร์นี้ลูกสาวกับลูกชายมาบวช ขอร้องให้มาบวช พอบวชเสร็จแล้วเป็นญาคูศาสนาหรือยัง? สายเลือดใด สายเลือดเข้าไปดองกับศาสนาใด ฉะนั้น ลูกเวลาบวช สายเลือดมาดองกับศาสนา นี้ได้บุญตรงนี้

ถาม : ทำไมลูกบวชแม่ถึงได้บุญ แสดงว่าลูกสาวไม่ได้บวช แม่ก็ไม่ได้บุญ

หลวงพ่ : ถ้าลูกสาวนะ ลูกสาวถ้าประพฤติปฏิบัติของเรา เพราะเป็นลูกสาวใช่ไหม? นี่มีการทำบุญมันมีทางออกหลากหลาย เวลาทางออกหลากหลาย เราเกิดมาเป็นชาวพุทธหรือยัง? เราเป็นชาวพุทธใช่ไหม? ถ้าเราเป็นชาวพุทธ ในชาวพุทธเรามีหน้าที่สิ่งใด? เราทำสิ่งใดนะ เวลาทุกคนอยากจะไปสังฆเวณีสถานทั้ง ๔ ที่อินเดีย ไปเฝ้าหุ่น เฝ้านี้นะ ทำไมไม่เฝ้าพระพุทธเจ้าที่หัวใจ

“พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน”

นี่เวลาพระ สมัยพุทธกาลนะพระพุทธเจ้าบอกว่าถ้าบวชกับเรา ไม่ทำเหมือนเรา ก็เหมือนอยู่ห่างไกลเรา ถ้าบวชกับเรา อยู่กับเรานะ ปฏิบัติเหมือนเรา ถึงอยู่ห่างไกลขนาดไหน เวลาภิกษุเผยแผ่ศาสนาไป ไปหมดนะสมัยชมพูทวีป อัฟกานิสถาน ปากีสถานต่างๆ มันเป็นชมพูทวีปหมด พระไปหมด

“เธออยู่ถึงชนบทประเทศ ถ้าปฏิบัติตามเรา ปฏิบัติเหมือนเรา เหมือนอยู่กับเรา ผู้ที่จับชายจิวรไว้ไม่ปฏิบัติเหมือนเรา เหมือนอยู่ห่างไกลเรา”

นี่ไงถ้าเราเป็นชาวพุทธเราปฏิบัติอย่างไรล่ะ? เราปฏิบัติแล้วเราจะได้บุญหรือไม่ได้บุญล่ะ? นี่เราดูแลพุทธะ ดูแลหัวใจของเรา ได้เฝ้าพระพุทธเจ้าในหัวใจหมดเลย จะหญิงหรือชายตรงไหนล่ะ? ฉะนั้น มันเป็นเรื่องวัฒนธรรม เราพูดบ่อย “วัฒนธรรมไม่ใช่ธรรม” วัฒนธรรมนะ เวลาพระนี่ เวลาบวชแล้วนะจุดลงไปทั่วประเทศไทยสิ ทัว

ประเทศไทยประเพณีก็ไม่เหมือนกัน ที่ไหนก็ไม่เหมือนกัน ขนาดประเพณีท้องถิ่นยังไม่เหมือนกันเลย ท้องถิ่นไม่เหมือนกันแล้วเราจะปฏิบัติอย่างไร?

หัวใจใจ กลับมาที่หัวใจเรา กลับมาดูที่ใจเรา ถ้าใจเรานะ เรายังรักษาความสงบของใจ นี่เป็นประเพณีท้องถิ่น ประเพณีท้องถิ่นบ๊อบเราก็ดับเลย มันเหมือนกับกฎหมายเทศบัญญัติ กฎหมายเทศบัญญัติมันขัดแย้งกับกฎหมายอาญาใหม่? กฎหมายอาญาขัดแย้งกับกฎหมายรัฐธรรมนูญใหม่? เราก็ดูเข้ามาในพระไตรปิฎกสิ เราจะเอาตัวรอด ทางของภิกษุทางกว้างขวางใช่ไหม?

นี่พูดถึงว่า “ถ้ามีลูกสาวไม่ได้บวช แม่ก็ไม่ได้บุญใช่ไหม?”

ได้ บุญก็คือบุญกุศล เราทำสิ่งใดก็ได้ ฉะนั้น การบวชมันก็บวช ถ้าเดี๋ยวนี้บวชใจก็ได้ บวชสิ่งใดก็ได้ มันไม่ถึงกับว่าไม่บวชแล้วจะทำสิ่งใดไม่ได้หรอก อันนี้เราจะตั้งประเด็นขึ้นมา ให้เราเอาเป็นประเด็นขึ้นมาโต้แย้งกันทำไม? เราจะต้องทำเพื่อประโยชน์กับเรา

ถาม : ข้อ ๔. คนที่อยากนิพพาน นี่ถือเป็นกิเลสหรือไม่? ผิดหรือเปล่า?

หลวงพ่ : เราอยากเป็นคนดีผิดหรือไม่? เราอยากเป็นคนดีผิดหรือไม่? ถ้าเราอยากเป็นคนชั่วลึผิด ถ้าเราอยากเป็นคนดีไม่ผิด ความอยากนะ คุณิเราทำแล้วเราอยากประสบความสำเร็จในชีวิต เราอยากทำคุณงามความดี อย่างนี้มันผิดหรือไม่? เขาบอกว่า ไม่ใช่ เขาบอก ในสัจจะความจริงมันมีอยู่ ๒ ประเด็น ประเด็นหนึ่งคือมรรค มรรคคือทำคุณงามความดี นี่ตัดหาความทะยานอยากมันเป็นลบ ฉะนั้น ถ้าเราอยากดีนี้ไม่ผิด ถ้าเราไม่อยากดีเราจะทำอะไรกัน

ฉะนั้น ถ้าอยากนิพพานนะ ถ้าอยากนิพพาน แต่ยังไม่รู้จักนิพพาน นี่อยากไปไหน? อยากไปดวงอาทิตย์ ไม่รู้จักว่าดวงอาทิตย์มันร้อนนะ เข้าไปดวงอาทิตย์นี้ไหม้หมดนะ อยากไปดวงอาทิตย์ อยากไปดวงอาทิตย์ เข้าไปดวงอาทิตย์สิ นี่อยากไปนิพพาน นิพพานคืออะไร? นิพพานอยู่ที่ไหน? เราจะไปแสวงหานิพพานที่ไหน? แต่ถ้าเราเข้าใจแล้วเราแสวงหา นิพพานคือการเอาชนะตนเอง เอาชนะหัวใจเราที่นี่แหละ นิพพานมันอยู่ที่นี้ ถ้าอยู่ที่นี้แล้วมันไม่มีอะไรผิดหรอก

ทีนี้เราไม่รู้ที่นิพพานอยู่ที่ไหน? นิพพานจะต้องให้คนรู้บอก นิพพานจะต้องไป
สยบยอมกับคนนั้น นิพพานต้องไปยอมจำนนกับคนนั้น นิพพานอย่างนั้นหรือ? นิพพาน
ต้องให้คนอื่นประเคนให้หรือ? นิพพานต้องให้คนอื่นประเคนให้หรือ? นิพพานอยู่กลาง
หัวอกนี้ ถ้าอย่างนี้มันจะผิดตรงไหน? ยิ่งอยากจะไปนิพพาน อยากจะทำนิพพาน อยาก
เข้าสู่นิพพาน คนนั้นยังเป็นอิสรภาพ เป็นเสรีชน เป็นผู้ที่ทรงตัวเองได้โดยที่ใครหลอก
ไม่ได้เลย

ไม่ผิดหรอก ไม่ผิด เพียงแต่เวลากิเลสมันท่วมหัวมันก็อยากไปนิพพาน มัน
บอกว่านิพพานเป็นความว่าง มันก็อยากไปอยู่เป็นสุญญากาศ เดียวนี้เวลานักบินอวกาศ
เวลาเขาจะไปอวกาศ เขาต้องไปฝึกในห้องลมที่นั่นนะ อย่างนั้นเป็นนิพพานไหม? ห้อง
สุญญากาศเป็นนิพพานไหม? ไม่เป็น ไม่เป็นหรอก เพราะเราเริ่มตีความคลาดเคลื่อนแล้ว
แต่ถ้าเข้ามาความจริงเป็นความจริง

นี่พูดถึงว่า “คนอยากไปนิพพานจะผิดหรือไม่?”

ปรารธนาความดีไม่ผิด

ถาม : ข้อ ๕. โคนหลอกให้มาทำบุญ จะได้บุญหรือบาป

หลวงพ่ : โคนหลอก โคนหลอกเขาเรียกอุบาย เราพยายามชักนำให้คนเป็นคนดี ถ้า
เขาไปทำ รู้หรือไม่รู้เขาได้บุญหมด รู้หรือไม่รู้ ได้บุญหรือบาปไป ได้บุญหรือบาป
เพราะว่า ถ้าเราคัดค้านในใจใช่ไหม? เวลาเขาหลอกเราไปทำบุญ ถ้าใจเรายังคัดค้านอยู่
มันเป็นอกุศล ถ้ายังเป็นอกุศลอยู่มันก็ได้บาปไป เพราะมันลับแค่น กับข้องใจ แต่ถ้ามัน
เข้าใจนะ มันปรับความเห็นของมันนะ ปรับใจแล้วนี้ได้บุญ ได้บุญเพราะว่า

อ้าว เขาชวนมาทำความดี ถึงเขาจะหลอก หลอกก็ไม่ใช่ไร คุณพ่อแม่สิ พ่อแม่ที่
พูดกับลูก ลูกนี้แหละเด็กเล็กเกินไป มันยังเข้าใจคำพูดไม่ได้ พ่อแม่ต้องใช้อุบายนะ ไปอย่าง
นั้นไม่ได้นะมันอันตรายอย่างนั้นนะ แต่บอกนี่เด็กมันจะฟังไหม? เขาก็ต้องมีอุบายของ
เขา

อันนี้ก็เหมือนกัน

ถาม : โคนหลอกให้มาทำบุญ จะได้บุญหรือบาป

หลวงพ่ : ถ้าโคนหลอกมาแล้ว แล้วเราเห็นว่าสิ่งนั้นเป็นคุณงามความดี ได้บุญ ถ้า โคนหลอกมาแล้วยังติดใจการหลอกนั้น เสียศักดิ์ศรี เสียชั้นเชิง อันนั้น กุศลและอกุศล มันแค่พลิกนะ เจริญสองด้าน พลิกก็จบ

ถาม : ๖. ผู้ชายไม่บวชผิดไหม?

หลวงพ่ : พูดถึงผิดไหม? ไม่ผิด เพราะไม่บวชตำรวจไม่จับ ไม่มีกฎหมายบังคับให้ ผู้ชายต้องบวชพระ ไม่มีกฎหมายบังคับ ถ้ามีกฎหมายบังคับผิด นี้ไม่มีกฎหมายบังคับว่า ต้องบวช ไม่ผิดหรอก ผู้ชายไม่บวชผิดไหม? ไม่ผิด แต่เวลาคนรู้เหตุ รู้ผล รู้ดี รู้ชั่ว รู้ โอกาส รู้อำนาจวาสนา เขาอยากบวชของเขาเอง

คนที่เขาอยากบวชนะ เรากระเสือกกระสน เราพยายามทำของเราขนาดนี้ เรายัง ทุกข์ยากขนาดนี้ แล้วถ้าพูดถึงเราประพฤติปฏิบัติขึ้นไป แล้วคนที่เขาอยากบวช เวลาเขา ปฏิบัติเขาเป็นฆราวาสก่อน พอจิตมันเริ่มสงบ เห็นไหม เขาเห็นคุณค่าไง เขาเห็นคุณค่า ถ้าเราทำได้ขนาดนี้ ถ้าเรามีโอกาสเราจะได้มากขนาดไหน? เราจะรู้ได้มากขนาดไหน? เขาอยากบวชเพื่อทดสอบ

การบวชนี้ไม่ใช่บวชกล้วยบวชชีไง กล้วยบวชชีบวชไปอยู่ในหม้อเอาไว้กินไง บวชพระเขาไม่ได้บวชว่านี่ไงไปวัดแล้วจะไปพักก่อน ไปวัดจะไปพักก่อน เพราะเราคิด กันเองว่าไปวัด พระนี่โดนตัดหางปล่อยวัดไง คนที่บวชสิ้นไร้ไม้ตอก ไม่มีทางไปถึงต้อง มาบวชพระ สมัยพุทธกาลกษัตริย์บวชพระเยอะนะ กษัตริย์บวชพระเยอะ เพราะเขา ปรารถนาของเขา

ถาม : ผู้ชายไม่บวชผิดไหม?

หลวงพ่ : ไม่ผิดหรอก แต่คนที่เขารู้ เขาปรารถนา เขาอยากได้นั้น มีคนปรารถนา บวชมาก แต่ แต่มีความรับผิดชอบเป็นไปไม่ได้ มันต้องพลิกที่ใจนี้ก่อนไง ถ้าใจนี้มัน พลิก มันคิดว่าเป็นคุณงามความดีแล้วมันชวนชวาย ถ้ายังไม่พลิกเป็นคุณงามความดี มัน ว่าไม่มีประโยชน์อะไร ขนาดโลกเขาว่านะ พระไม่มีหรอก มีแต่คนหัวโล้นห่มผ้าเหลือง เขาว่าอย่างนั้นนะ เออ พระไม่รู้จัก รู้จักแต่มนุษย์คนหนึ่ง โคนหัวแล้วก็ห่มผ้าเหลือง

แต่ แต่มันมีพิธีกรรมบวช บวชนี้ต้องญัตติจุดตุกกรรม สงฆ์ต้องยกคนๆ นั้นเข้ามา เป็นพระ ถ้าสงฆ์ยกมาเป็นพระนะ เวลาประชุมสงฆ์มันเหมือนเข้าสภา เวลาสถานะต้อง สมาชิกพร้อมต่างๆ ถึงจะลงมติได้ เวลาลงอุโบสถ เวลาทำมติกรรมของสงฆ์ ถ้าไม่ใช่ สงฆ์เข้ามาะมตินั้นจะเสียหมด ฉะนั้น มันต้องบวชตามธรรมเนียม

ถาม : ๑. ถ้าไม่สนใจเรื่องศาสนา แต่ทำดีจะบาปไหม?

หลวงพ่ : ไม่ ศาสนาสอนให้ทำดี ถ้าเราทำดีอยู่แล้ว ศาสนาก็เป็นตัวศาสนา แต่ถ้า เราพิจารณาของเราเข้าไปแล้วนะ ถ้าเราทำดีของเราแล้ว ถ้าเราพิจารณาจิตใจเรา รู้ ถ้า จิตใจเราเห็น ทำความดีนะ เพราะความดีมันดีโลก ดีธรรม ดีแบบโลก เป็นคนดี เรา เสียสละเราเป็นคนดีไหม? ดี แต่ดีแบบโลกไง แล้วถ้าดีแบบธรรมล่ะ? เราเสียสละ ความรู้สึกภายในได้ไหม? เราควบคุมหัวใจเราได้ไหม?

นี่พูดถึงหลักศาสนานะ แล้วเวลาหลักศาสนา เห็นใหม่ คูสัตลัทธิศาสนาต่างๆ ครู บาอาจารย์ท่านบอกว่า “นั่นลัทธิไม่ใช่ศาสนา” ตัวศาสนาคือตัวตอบโจทย์ได้ว่าชีวิตนี้คือ อะไร? ชีวิตนี้มาจากไหน? ชีวิตนี้มาจากไหน? นั่งอยู่นั่งเพื่ออะไร? แล้วถ้ากระบวนการ นี้จบสิ้นไปแล้ว นี่มันจบสิ้น นี่คือศาสนา ศาสนาตอบเรื่องชีวิตเราได้ ศาสนาจะตอบหมด นะ แต่ลัทธิไม่ใช่ ลัทธิอื่นวอน ลัทธิขอกันไป นี่ต้องให้คนมาควบคุมดูแล นั่นคือลัทธิ แต่ถ้าตัวศาสนานะ ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่ศาสนาพุทธนะ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระธรรม ศาสนธรรมคำสั่ง สอน มันสั่งจะความจริง สั่งธรรมอันนั้นมันมีอยู่โดยดั้งเดิม เวลาพระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ขึ้นมาแล้ว อันนั้นแหละทำให้ไม่เกิดอีก ไม่เกิดคือมันไม่ขับเคลื่อนไป แล้วไม่ขับเคลื่อน ไปอย่างไร? ฉะนั้น ถามว่า ถ้าไม่สนใจเรื่องศาสนาแต่ทำดี คืออะไรล่ะ? ดีอย่างไร? เราว่าดี ก็ดีนะ แต่ว่าเวลาเราไปรู้แล้ว ความดีที่ยิ่งขึ้นไปกว่านี้ยังอีกมหาศาล อันนั้นเราไม่รู้เองไม่ได้ แต่พระพุทธเจ้าท่านตรัสรู้ขึ้นมา อนาคตตั้งสัญญาท่านรู้หมด แล้วท่านวางไว้ เพียงแต่เรา เข้าถึงหรือเข้าไม่ถึงไง

ศึกษาทฤษฎีมา ไม่รู้อะไรเลย ศึกษาทฤษฎีมา แต่ถ้ารู้จริงแล้วนะ รู้จริงนะ คนเรา นะมีความรู้สึกอันหนึ่ง แล้วมีคนชี้หน้าให้เราเห็นอีกอันหนึ่ง เราจะระลึกถึงคุณของเขา นี่ พระพุทธเจ้าท่านวางธรรมวินัยไว้ ถ้าใครรู้จริงขึ้นมา โอ้อโฮ นี่ไงเมตตาคุณ ปัญญาคุณของ

พระพุทธเจ้าครอบแก้ววัฒนธรรม เห็นไหม ยิ้มสยามๆ มันมาจากไหน? มันมาจากใจ มาจากความรู้สึก แล้วความรู้สึกนี้มันมาจากไหน? พุทธศาสนาสอนเข้าถึงกันบึ้งของใจเลย แล้วมีศาสนาไหนสอนถึงหัวใจบ้าง? มีศาสนาสอนถึงการเกิดและการตาย แล้วการดำรงอยู่มันมีที่ไหน?

นี่ให้ไปศึกษาค้นคว้า แล้วจะบอกว่าจะถือหรือไม่ถือนั้นสิทธิ รัฐธรรมนูญรับประกันให้หมดนะ สิทธิความเป็นมนุษย์นี่เชิญตามสบาย

ถาม : ข้อ ๘. คนเราจะอยู่โดยไม่นับถือศาสนาใดเลยได้หรือไม่?

หลวงพ่ : เพราะตอนนี้มันเป็นลัทธิที่โก้เก๋นะ เวลาเขาลงในทะเบียนบ้าน ไม่นับถือศาสนาใดๆ เลย แล้วตอนนี้ระนับถือศาสนาเทคโนโลยีง นับถือศาสนาวิทยาศาสตร์ ศาสนาพุทธ ศาสนาใดก็แล้วแต่ ว่าศาสนาเป็นของครี ของล้ำสมัย ของไม่มีประโยชน์

ถาม : ไม่นับถือศาสนาใดๆ เลยได้หรือไม่

หลวงพ่ : ได้ สิทธิเสรีภาพเชิญตามสบาย เชิญได้หมดเลย คนเรานะมันรู้ถูก รู้ผิดเอง คนนั้นถึงจะรู้ว่าอะไรถูก อะไรผิด ถ้าเราไม่รู้สิ่งใดเลย เห็นไหม เราจะไปแก้ตรงไหน? ไม่นับถือสิ่งใดๆ เลยนะ ได้เลย ได้ ไม่ผิดหรอก ศาสนาพุทธเป็นสิทธิเสรีภาพ ไปดูศาสนาอื่นนะ ถึงเวลาทำกิจกรรมของเขา ถ้าไม่เข้าไปทำกิจกรรมเขามีตำรวจศาสนาจับนะ ศาสนาพุทธไม่เคยลงโทษใคร ศาสนาพุทธไม่เคยบังคับใคร เว้นไว้แต่พระที่เห็นแก่ตัวไปหลอกลวง นั่นอีกเรื่องหนึ่ง

หลอกไปทำบุญ โคนหลอกมาทำบุญ นี่มันเป็นบุญหรือบาป? เวลาพระหลอกจะรู้ว่าบุญหรือบาป "ไอ้อย่างนั้นถึงจะรู้" นั่นอีกเรื่องหนึ่งนะ

ถาม : ข้อ ๙. ถ้าไม่ได้เป็นเพศปกติ ในพุทธศาสนาคิดอย่างไร?

หลวงพ่ : คิดอย่างที่ว่านี้แหละ คิดอย่างที่พูดมาแล้ว เห็นไหม นี่ถ้าพูดถึงเพศไม่ปกติบั้นฑะเกะก็ ถ้าบั้นฑะเกะ เห็นไหม อยู่ระหว่างกลาง เวลาเราบวชพระนะเขาจะถามว่า เป็นมนุษย์หรือเปล่า? มนุส โสติ มนุษย์โสติคือว่าเป็นมนุษย์ เป็นจีทูคุดถังหรือเปล่า?

เวลาที่อุปัชฌาย์ เพราะเวลาบวชเข้ามาแล้ว เมื่อก่อนพระพุทธเจ้าเปิดกว้างมาก แล้วมีคนบวชเข้ามาแล้ว มีอย่างไรก็บวชเข้ามา สุกทัยแล้วมีพวกประชาชนเขาตีเถียงว่า นี่เป็นสมณะ ศากยบุตรพุทธชิโนรสมันควรจะเป็นที่เคารพนบถบอบ ทีนี้ข่าวนั้นมาก็มาบอกพระพุทธเจ้า นี่พวกที่บิณฑบาตไปก็มาบอกพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็ตั้งบัญญัติมาบัญญัติมาว่าห้ามๆ

อย่างสัตว์ อย่างนกที่เขาบวชเป็นพระ เห็นไหม เขาแปลงกายได้เป็นมนุษย์ใจอยากบวชมาก พอบวชเสร็จแล้วนี่บวชเป็นพระ พอเป็นพระ เวลานอนหลับเขาก็ปล่อยจิตเขาหมดเลย มันก็กลายเป็นงูใหญ่อยู่ในกุฏิ เวลาพระเปิดเข้าไปเจอ พอเจอเข้าเขาก็ตกใจตื่น ตื่นขึ้นมาเขาก็กลับมาเป็นมนุษย์อีก นั่นนะเขามาฟ้องพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอกว่านาคห้ามบวช นี่มีคนห้ามบวช แล้วก็ถ้าเป็นเพศไม่ปกติ ถ้าพูดอย่างนั้นเขาก็แบบว่าไม่ให้บวช

ฉะนั้น คติใจ นี่พูดถึงเฉพาะบวชนะ แต่พระพุทธเจ้าหรือศาสนาพุทธ คติในพุทธศาสนา ทุกคนมีชีวิต ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ การทำสัตว์ให้ตกลง แม้แต่เซลล์ร่างกาย แม้แต่อะไรนี้ไม่ได้เลย ให้สิทธิเสรีภาพ พระพุทธเจ้านี้ ชีวิตทุกชีวิต รักชีวิตของตัวเอง ทุกชีวิตเกลียดความทุกข์ ปรรณนาความสุข ทุกชีวิต ฉะนั้น ในศีล ๕ ถึงห้ามล่วงเกินกัน แล้วปาณาติปาตาที่ว่าฆ่าเขาแล้วจะเป็นกรรม ไม่ใช่ แม้แต่เราถากถาง เราแสดงเจตนา นี่คือปาณาฯ แล้ว

ฉะนั้น ถ้าพูดถึงเรื่องชีวิตนะ จะเพศใดก็ได้แล้วแต่ ไม่ต้องเพศหรือ แม้แต่สัตว์ พุทธศาสนายังเมตตาเลย แม้แต่สัตว์ เห็นไหม คูสิเวลาพระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์ เดียวมันจะไปนอกเรื่อง นี้อย่างไรแต่ชีวิตมนุษย์เลย พุทธคิดอย่างไร? ชีวิต ที่ไหนมีชีวิต ที่ไหนมีความรู้สึก พระพุทธเจ้าเมตตา เมตตาแล้วให้เป็นผลบวกหมด นี่เราคิดอย่างไร? นี่เราตั้งประเด็นกันเอง แล้วเราก็ไปน้อยเนื้อต่ำใจกันเอง

ถาม : ข้อ ๑๐. แสดงว่าเราต้องพยายามทำบุญไปเรื่อยๆ จนกว่าชาติหนึ่งเราจะมีบุญพอจะนิพพานใช่หรือไม่?

หลวงพ่ : ทำบุญไปเรื่อยๆ นี่นะ แสดงว่าเราต้องทำบุญไปเรื่อยๆ ไม่ใช่หรือศาสนาพุทธนี้เป็นศาสนาแห่งปัญญา การทำบุญของเราจะทำบุญอะไร? ทำบุญ เห็นไหม

ทำบุญแค่ไหนสมาธินี้ได้บุญมากที่สุด นั่งสมาธิ ทำใจของเรา เพราะถ้าเราแก้ไขที่หัวใจของเราได้แล้วมันจบ แต่ที่นี้คำว่าทำบุญๆ คำว่าทำบุญกันมันเป็นระดับของท่าน ระดับของท่าน ระดับของศีล ระดับของภาวนา พุทธศาสนาต้องการที่นี้ที่สุด คือระดับของภาวนา คือต้องการทำให้คนฉลาดที่สุด ต้องการทำให้คนมีปัญญาไม่ให้โดนใครหลอก

ฉะนั้น ถามว่า “เราต้องทำบุญไปเรื่อยๆ ใช่มั้ย?”

ทำบุญไปเรื่อยๆ นี่เขาว่าทำดีดีกว่าทำชั่ว ถ้าเราไม่คิดเรื่องดี จิตมันไหลไปคิดชั่ว ฉะนั้น การทำบุญของเรา ทำดีของเรา ทำบุญ เห็นไหม นี่ที่เราพูดอยู่นี้เราทำบุญอยู่นะเนี่ย เพราะขณะที่พูดนี้ให้ธรรมเป็นทาน ให้ธรรม ให้ปัญญา นี่บุญ

เราให้ปัญญาคน เราให้คนฉลาด นี่ไงแค่นี้ก็เป็นบุญ ทำบุญ ทำบุญด้วยอะไร? เราทำบุญด้วยอะไร? ทำบุญเรื่อยๆ จนกว่าจะไปนิพพานใช่ไหม? ไม่ได้นิพพานหรอก ทำบุญจนตายก็ไม่ได้นิพพาน นิพพานมันเกิดขึ้นจากการปฏิบัติ ทำบุญกุศลมันทำให้เรามีศรัทธา มีความเชื่อ มีหลักมีเกณฑ์ ฉะนั้น ทำบุญจนนิพพานเอามาจากไหน? ซื้อตัวหรือ? จะเอาเงินไปซื้อหรือ? สมาธิซื้อได้ไหม? สมาธิก็ซื้อไม่ได้ ปัญญาซื้อไม่ได้ ทำบุญจนถึงนิพพาน ทำบุญแล้วต้องมีปัญญา พอมีปัญญาแล้วมันจะประพฤติปฏิบัติ พอประพฤติปฏิบัติ อันนั้นแหละ อันนั้นทำให้จิตเรามันดีขึ้น

ไอ้โฮ นิพพานยังต้องทำอีกเยอะ แหม แล้วทำบุญๆ จะนิพพาน ไอ้ย เศรษฐีมันซื้อหมดคนะ มันซื้อนิพพานไปหมดเลย ไอ้พวกเราไม่มีสตางค์มันไม่ได้นิพพานหรอก ไม่มีทาง ทำบุญจนตายก็ไม่มีนิพพาน นิพพานมันอยู่ที่การประพฤติปฏิบัตินี้ เอานิพพานมาจากไหน? เพราะมันคนละเรื่องกัน เราขับรถ เราเติมน้ำมันรถเอาไว้ทำไม? เราเติมน้ำมันรถเพื่อขับรถไปเป้าหมายปลายทาง เพื่อจะเป็นยานพาหนะใช่ไหม? แล้วเราเติมน้ำมันรถแล้วเราได้อะไร? เราก็ดำเนินรถนั้นไป แล้วเราล่ะเราก็คืออะไร?

นี่ก็เหมือนกัน ทำบุญ บุญก็คืออามิส สิ่งที่เป็นอามิส ก็เหมือนรถเราเติมน้ำมันๆ เติมน้ำมันก็เพื่อเป้าหมายของเรา เพื่อความสะดวกสบายของเรา เพื่อความสะดวก เพื่อทุกอย่างของเรา แล้วเราได้อะไรล่ะ? ถ้าเรายังไม่กลับมาเจ้าของรถคือตัวจิต ถ้าเรายังไม่กลับมาที่ตัวเรา ยังไม่เกิดมรรค ๘ ยังไม่เกิดการกระทำจะเอานิพพานมาจากไหน? รถมันก็คือรถ เราก็คือเรา บุญก็คือบุญ เวลาปัญญามันเกิดมันอีกเรื่องหนึ่งนะ

นี่พูดถึงว่า “ต้องทำบุญไปเรื่อยๆ ไซ้ไหม?” ถ้าอย่างนั้นก็อย่างที่ว่านี่ไง ว่าอย่าให้พระหลอกใจ เดี่ยวเราก็จะหลอกอีกคนหนึ่ง เออ ได้ ไซ้ ทำมาเยอะๆ เลย แล้วเอ็งจะได้นิพพาน แล้วเมื่อไหร่ล่ะ? เมื่อไหร่?

ถาม : ข้อ ๑๑. ทำดีลบล้างบาปได้หรือไม่?

หลวงพ่ : ไม่ได้ บาปคือบาป บุญคือบุญ พระโมคคัลลานะ มีอยู่ชาติหนึ่งเป็นลูกชายแม่ตาบอด ลูกชายคนนี้ได้ดีมาก ๆ คุณแม่ แม่รักลูกชายคนนี้ได้มาก แล้วแม่ก็หวังลูกชายคนนี้ได้มาก พอแม่หวังลูกชายคนนี้ได้มากนะ แม่ก็พยายามอดอดอ่อนขอให้ลูกชายมีครอบครัว ลูกชายไม่ยอมได้ ลูกชายรักแม่ ลูกชายอยากจะทำคุณแม่จนถึงที่สุด แม่ก็รักลูกมาก รักลูกมาก ก็ขอร้องให้ลูกมีครอบครัว พอให้ลูกมีครอบครัวก็ไปขอผู้หญิงมาให้ลูกชาย

พอขอผู้หญิงมาให้ลูกชายนะ พอลูกชายไซ้ไหมเมื่อก่อนก็ดูแลแม่อย่างดี สมัยนั้นเขาก็ออกไปหาของป่า กลับมานี้ลูกสะใภ้ก็บอกว่าแม่ทำนุ่นตก แม่ทำนุ่นตก เป่าหูทุกวัน เป่าหูทุกวัน จากที่รักแม่มาก รักแม่มาก ที่นี้สุดท้ายนะ ไม่สุดท้ายภรรยาบอกว่าต่อไปนี้จะเอาแม่หรือจะเอาตัวฉัน? ถ้าเอาตัวฉันต้องเอาแม่ไป

นี่ไงที่แรกก็รักแม่มาก แต่ด้วยเป่าหูทุกวันๆ สุดท้ายก็บอกแม่ จะพาแม่ไปเยี่ยมญาติอีกตำบลหนึ่ง ก็เอาแม่ขึ้นเกวียน พอแม่ขึ้นเกวียนก็ขับเกวียนไป แล้วก็ให้แม่จับเชือกเกวียนนั้นไว้ แล้วก็บอกว่าจะไปทำธุระ พอลงจากเกวียนนั้นไปก็ทำเป็นว่าโจรปล้นๆ โห้ย ปล้นๆ แม่ก็อยู่บนเกวียนนะ ลูกหนีไปโจรปล้น ก็ลูกชายนั้นแหละกลับมา เพราะแม่ตาบอด มาทบทิตีแม่ ทบทิตีแม่ จนแม่บอกว่าลูกหนีไปนะ นี่โจรนะ ลูกมันได้คิด พอได้คิดขึ้นก็ว่าไอ้โจรถอย ถอยเลยนะ แล้วก็กลับมาดูแลแม่ แม่ด้วยความแบบว่าโดนทำร้ายจนสาหัส แล้วแม่ก็ตายไป

นี่ด้วยบาปอันนั้นนะ บาปอันนั้นให้พระโมคคัลลานะตกนรกอเวจี เวียนตายเวียนเกิดอยู่ในกรรมมหาศาลเลย สุดท้ายพระโมคคัลลานะมาเกิดเป็นสหายกับพระสารีบุตร แล้วนี่เป็นลูกเศรษฐี เห็นไหม เวลาประพาศปฏิบัติถึงรวบรัดเป็นพระอรหันต์ เป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย มีฤทธิ์ มีเดชมาก พอมีฤทธิ์ มีเดชมากนะ พระพุทธเจ้าเวลาเผยแผ่ธรรมขึ้นมามันมีศาสนาอยู่เต็มไปหมดแล้ว

ที่นี่พระโมคคัลลานะก็เป็นผู้ที่ทำประโยชน์ ที่ว่ามีฤทธิ์ มีเดช ก็เอาสิ่งที่เป็นฤทธิ์ เป็นเดชต่างๆ มากำหนดว่าเป็นความจริง พระพุทธเจ้าบอกเป็นความจริง ลัทธิ ศาสนา อื่นๆ เขาอยากจะทำลายศาสนาพุทธ เขาบอกว่าถ้าทำลายศาสนาพุทธต้องทำลายใคร ก่อน? ต้องทำแม่ทัพก่อน คือต้องฆ่าพระโมคคัลลานะก่อน จ้างโจรมาทุบมาตี เป็นสมณะ เป็นพระนี่แหละ พอเขาจะมาตีนี้รู้ก่อน เหาะหนี เขาจะมาตี รู้ก่อนเหาะหนี เขาจะมาตี รู้ก่อนเหาะหนี ก็มาพิจารณาอยู่มันเป็นเพราะอะไร? นี่ไง “ทำดีลบล้างบาปหรือไม่?”

นี่บาปกรรมอันนั้น เวลาบาปกรรมอันนั้น คิดดูสิว่ามีฤทธิ์ทุกอย่าง ไปนรก สวรรค์ ไปได้ทุกอย่างเลย ทำไมนั่งเฉยๆ ให้โจรตีจนตาย นี่เวลาทำสิ่งใดนะ ในธรรม ใน ศาสนานะ ถ้าเราขาดสติ ทำสิ่งใดแล้วเสียใจภายหลัง สิ่งนั้นไม่ดีเลย นี่ถึงว่าทำไมต้อง ทำบุญเรื่อยๆ ถ้าเราไม่ทำความดีมันก็ต้องทำความชั่ว มันจะไหลไปทั้งนั้นแหละ ฉะนั้น ตั้งสติไว้ๆ รั้งไว้อยู่ในแควงของความดี ฉะนั้น ทำดีก็ได้ดี ทำชั่วก็ได้ชั่ว แต่มันจะให้ผล ตอนไหน

นี่ที่เราทุกข์ เราเสียใจ น้อยใจ ทำดีทุกคน ทุกคนเป็นคนดีหมดเลย ทำบุญกุศลทุก อย่างเป็นความดีหมดเลย ทำไมไม่สมความปรารถนา? กรรมเก่า กรรมใหม่ พันธกรรม ของจิต เรบอกว่าจิตนี้มันเหมือนผลไม้ เมล็ดพันธุ์ผลไม้ชนิดใด เวลาลงปลูกขึ้นมา มันก็ จะออกตามเมล็ดพันธุ์นั้น จิตใจของคน มีอำนาจวาสนา มีบุญ มีบาปมาน้อยแค่ไหน? วาระที่มันมานะ วาระที่เราจะเจอเหตุการณ์แบบนั้นนะมันไม่มีเหตุมีผลเลย มันมาได้ อย่างไรก็ไม่รู้ ว่ารักษาใจขนาดนี้ทำไมมันยังเป็นอย่างนั้น?

นี่ไงเพราะว่ากรรมเก่า กรรมใหม่ กรรมใหม่คือการกระทำในปัจจุบันนี้ ปัจจุบันนี้ ก็ทำดีทุกคนแหละ ปรารถนาดี ทำดีได้หมดเลย ทำไมมันมีเหตุการณ์ให้แอกซิเดนส์ ให้ เรา ฮึม ปวดหัวไปหมดเลย อันนั้นมันคืออะไร? นี่มันมีกรรมเก่า กรรมใหม่นะ ฉะนั้น ว่า สิ่งนี้ลบล้างกันไม่ได้ เราถึงบอกมาให้ทำความดีไว้ ถ้ามันต้องการทำตามอำนาจของมัน ฟืนมันไว้ ฟืนมัน แก้วไขมัน เพื่อเราไม่ใช่เพื่อใครหรอก เพื่อบุคคลคนนั้น เราเป็นคน ที่ โมโหโกรธา มีใครมาทำให้เสียใจก็ฆ่าเขาทิ้งเลย ผลที่ได้รับติดคุกครับ ครอบครัวยุก็แตก สลาย ทุกอย่างเสียหายหมด

ด้วยความสะใจได้ทำตามอารมณ์ใจ เราไม่พอใจก็ทำลายเขาซะ ผลของมันก็ต้อง หนี พ่อแม่ก็เป็นห่วง เป็นทุกข์ ทุกอย่างนี้พึ่งผลต่อเนื่องสิ จากการตัดสินใจคนเดียว ผล

ต่อเนื่องมหาศาลเลย แต่ถ้าเราคิดของเราละ คนนั้นมาถูถูกเหยียดหยามเรา ถ้ามันถูถูกเหยียดหยามเราเนะเรารักษาใจของเรา ไอ้คนนี้มันถูถูกเหยียดหยามเรา เดี่ยวมันจะไปถูถูกเหยียดหยามคนอื่น เดี่ยวคนอื่นจัดการมัน ถ้าเรารักษาใจเราได้ แต่นี้มันไม่อย่างนั้น เขามาถูถูกเหยียดหยามเรานี้เสียดศักดิ์ศรี เสียดศักดิ์ศรี ศักดิ์ศรีกินไม่ได้นะมึง สติกินได้ ศักดิ์ศรีมันจะทำให้เอ็งเจ็บ

ถาม : ข้อ ๑๒. กรรมจะติดตัวเราไปตลอดทั้งชาตินี้และชาติหน้าใช่หรือไม่?

หลวงพ่ : ใช่ กรรมมันไปกับเรา กรรมคือการกระทำ ความลับไม่มีในโลก คนอื่นไม่รู้เรารู้ คนไหนทำอะไรไว้คนนั้นรู้ ความลับไม่มีในโลก เพราะเราเป็นคนทำ เพราะเราเป็นคนทำ เราเป็นคนรู้ ความรู้อันนั้นติดตัวเราไป แต่พอไปเกิดชาติใหม่จำไม่ได้ เอ๊ะ ทำอะไรมาไม่รู้

“อวิชา ปัจจยา สงฺขารา สงฺขารา ปัจจยา วิญญานํ”

อวิชา ปัจจยา สังขารา เห็นไหม นี่คือสัญญา คือว่าปฏิสนธิจิต เวลาเราเกิดมาแล้วนะ มนุษย์มีสัญชาตญาณ สัญชาตญาณคือรูป คือความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกนึกคิดประกอบไปด้วย รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาน อารมณ์ความรู้สึกเราประกอบไปด้วยข้อมูล อารมณ์ความรู้สึกของเราประกอบไปด้วยความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ความรู้สึกของเราประกอบไปด้วยความรู้คือวิญญาน ชั้น ๕ อันนี้เป็นชั้น ๕ โดยสัญชาตญาณของมนุษย์ ฉะนั้น มนุษย์มันถึงไม่รู้ที่เราเคยทำอะไรมา

ในชาติปัจจุบันทำอะไรมาแล้วลืม เกิดเป็นคนใหม่แล้วก็ลืมไปหมดเลย แต่เวลามันให้ผลนะ มันให้ผลกับเจ้าของความคิด มันให้ผลกับปฏิสนธิจิตอันนั้น ปฏิสนธิจิตอันนั้น เวลาทำความเข้าใจของเรา นี่ที่เราทำความเข้าใจของเราเข้ามาถึงเพื่อเข้าสู่จิตติจิต เข้าสู่ข้อมูลเดิม ถ้าเข้าสู่ข้อมูลเดิมแล้วมาพิจารณาอันนั้น มันจะไปแก้ไขกิเลสตรงนั้น แต่ในปัจจุบันนี้เราใช้สัญชาตญาณ ใช้ความรู้สึกนึกคิดกัน แล้วบอกสิ่งนี้เป็นธรรมๆ เป็นธรรมมันเป็นธรรมของโลกๆ เป็นไปไม่ได้หรอก

ฉะนั้น สิ่งที่ว่ากรรมติดตัวไปไหม? ติด ติด แต่ติดในแง่ดีและแง่บวก นี่ถ้าพูดถึงพระโมคคัลลานะก็ติดมา ติดมาที่ชาติ มันติดมาขนาดไหน? มันติดมามหาศาล เห็นไหม ฉะนั้น กรรมดี กรรมชั่วติดเราไป แต่ แต่บางคนจะเสียใจนะ บางคนบอกว่าเราเคยทำผิด

ไว้ทีหนึ่ง แล้วจิตใจมันก็ผูกมัดกับอารมณ์นั้น จะทำอะไรทำให้ชีวิตเรานะลุ่มๆ ดอนๆ
 เลยนะ คนเรามันมีความผิดพลาด ขาดสติได้ ถ้าทำอะไรแล้วเรามีสติยับยั้ง สิ่งนั้นเคยทำ
 มาแล้ว สิ่งนั้นไม่ดีเลย เราตั้งสติอย่าทำอีก แล้วอย่าไปหมกมุ่นจนเกินไปนักให้มันเป็น
 ความวิตกกังวล จนให้ชีวิตนี้เสียรูปขบวนของชีวิตเราไปเลย

ฉะนั้น สิ่งที่ทำมาแล้วมันเป็นอดีตไปแล้ว ปัจจุบันนี้ทำปัจจุบัน พระพุทธเจ้า
 สอนที่นี่ พระพุทธเจ้าสอนปัจจุบัน ปัจจุบันธรรม การแก้แก้ในปัจจุบันนี้ อดีต อนาคตแก้
 กิเลสไม่ได้ คนเราเคยสร้างสิ่งดีและสิ่งไม่ดีมาต่างๆ นั้นมันเป็นอดีตมาแล้ว ในปัจจุบันนี้
 เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา สิ่งนี้เป็นคุณงามความดี เราสร้างตรงนี้ เราทำตรงนี้
 เห็นไหม ฉะนั้น ไอ้ที่ติดมาก็คืออดีตมา มันเป็นกรรมเก่า เวลากรรมมันทำให้โยมแตกต่าง
 กันอยู่นี่ไง

ทำให้เกิดมาแล้วรูปร่างแตกต่าง คนที่อายุยืนก็ได้ถือศีล ๕ มาดี ไม่ฆ่าสัตว์ คนที่
 อายุสั้น คุณคนฆ่าสัตว์ตัดชีวิตไซ้ไหม? คนลักขโมยมา คนต่างๆ มา เก็บของหายหมดเลย
 เก็บไว้ที่ไหนของก็หาย ทำอะไรก็คนมาลัก มาขโมย เขาทำไมเอาแต่ของเรา ของคนอื่น
 เขาไม่เอา นี่มันจะตามมา มันจะตามมา แล้วนี่โดยรูปร่าง รูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ รูป
 สมบัติมันมาจากศีล มันมาจากการกระทำ จากอดีตชาติทั้งนั้นแหละ ที่เป็นมาๆ

เขาบอกเดี๋ยวนี้เขามีศัลยกรรม ไม่ดีก็ทำให้มันดีได้ เออ อันนั้นมันเป็นโลก มา
 พิสูจน์กันสิ พิสูจน์กันความจริง ศาสนาต้องการให้พิสูจน์

ถาม : ข้อ ๑๓. สวดมนต์แต่ใจไม่นิ่งได้บุญหรือไม่?

หลวงพ่ : ได้ คำว่าสวดมนต์ คือเรามีจิตใจที่อยากทำดี เราอยากสวดมนต์ จิตใจมัน
 ร้อน จิตใจมันร้อนนัก คนเราหิวกระหายก็ต้องการดื่มน้ำเพื่อประทังความหิว จิตใจมัน
 ร้อนเหมือนอยู่กลางทะเลทราย จิตใจนี้แหละ คนเราขาดน้ำ ขาดอาหารนี่ตาย จิตใจเวลามัน
 ร้อนมันไม่ตาย ใจนี้ไม่ตาย เวียนตาย เวียนเกิด ตกนรกอเวจีขนาดไหน พอหมด
 กรรมมันก็มาอีก มันไม่ตาย ฉะนั้น พอมันไม่ตายมันเราร้อน มันมีต่างๆ เราสวดมนต์
 สวดพร เราพรมน้ำ เราให้ความชุ่มชื้นกับใจเรา

คนนะ เด็กนะเวลามันหิวกระหาย เราจะให้น้ำมันกินมันไม่รู้จักหрок มันสาดทิ้ง เททิ้ง มันไม่รู้จักของมัน เห็นไหม สวดมนต์ สวดพรมันเป็นสิ่งที่ชุ่มชื่นหัวใจ เขาไม่รู้ เขาไม่เคยทำ แต่พอทำแล้วมันเป็นประโยชน์ขึ้นมา เดียวจะรู้

ฉะนั้น

ถาม : สวดมนต์แต่ใจไม่นิ่งได้บุญไหม?

หลวงพ่ : ได้ ได้ ขอให้ทำ มันชอบมีนิทาน หลวงปู่ชอบ หลวงปู่ชอบท่านไปอยู่ที่ เพชรบูรณ์ แล้วพอดกกลางคืนนะท่านก็สวดมนต์นี่แหละ ท่านก็สวดมนต์ พระองค์เดียว อยู่ในป่า อยู่ในถ้ำ นะโมตัสสะ ภควโต ก็สวดประสาธนะนี่แหละ ฉะนั้น คำสวดมนต์ของท่าน จิตท่านสะอาดบริสุทธิ์มันกังวานไปทั่ว มันกังวานไปทั่ว

นี่ในหุทิพย์ ดาทิพย์มีไหม? มันกังวานไปทั่ว พอท่านจะออกจากที่นั่นไป หลวงปู่ชอบท่านสัมผัสเรื่องนี้มาก ท่านบอกพวกเทวดาขอร้อง พวกเทวดาขอร้องหลวงปู่ชอบว่า อย่าไปได้ไหม? ขอให้อยู่ที่ถ้ำนี้ไปก่อน หลวงปู่ชอบถามถึงเหตุผล เหตุผลท่านบอกว่า เวลาหลวงปู่อยู่ที่นั่นะ เวลาหลวงปู่สวดมนต์นะ พวกเทวดาเขาได้ความร่มเย็นเป็นสุข มันมีความสุข มีความรื่นเริง นี่จิตใจมันก็มีความมั่นคง สิ่งที่ว่าเคยมีปัญหา สิ่งที่เคยมีความขัดแย้ง มันนุ่มนวล มันดีไปหมด นี่หลวงปู่ชอบสวดมนต์ ที่นี้ถ้าเราสวดมนต์บ้างล่ะ?

เราสวดมนต์ จิตใจเราไม่สะอาดบริสุทธิ์พอขนาดนั้น ผลกระทบมันจะไม่กว้างขวางไปขนาดนั้น แต่มันจะกระทบกับหัวใจของเรา เพราะเราเป็นผู้สวด ฉะนั้น การสวดมนต์มีผลไหม? มี

ถาม : ข้อ ๑๔. ทำอย่างไรจึงจะมีสมาธิได้นานๆ

หลวงพ่ : “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” สมาธิเกิดจากการที่เรามีสติยับยั้ง มีสติดูแล นี่ถ้าอยากมีสมาธิได้นานๆ เราต้องมีสติ มีคำบริกรรม มีการรักษา เงิน เงินอยู่ในกระเป๋า มันจะอยู่กับเรานานๆ เพราะเรารู้จักประหยัคมัธยัสถ์ จิตใจมันจะเป็นสมาธิได้ เราต้องมีสติปัญญารักษามันถึงเป็นสมาธิ พอมีสมาธิขึ้นมาแล้วจะใช้จ่ายฟุ่มเฟือย มันจะเป็นสมาธิกับเราไหม? นี่ถ้าจะรักษาสมาธิให้ได้นานๆ กลับไปที่เหตุ กลับไปที่มีสติ กลับไปที่คำบริกรรม กลับไปที่เราทำสมาธิ ถ้าเรารักษาสิ่งนั้นได้ สมาธิจะอยู่กับเราตลอดไป

ถ้าเราทำนะ เราสร้างขึ้นมา เราหาเงินมา เงินอยู่ในกระเป๋าของเรา เราบอกไม่ใช่ เงินไม่เอาๆ มันจะไปไหน? มันก็อยู่กับเรานี้แหละ มันไปไหนไม่ได้หรอก มันเป็นเรื่องของเรา สมาธิถ้าเราทำได้แล้วมันจะเป็นของเรา ฉะนั้น สมาธินี้มันเป็นผล ผลจากการกระทำ ผลจากมีสติ มีคำบริกรรม มีปัญญาอบรมสมาธิมันถึงเป็นสมาธิ ฉะนั้น ถ้าจะมีสมาธิขนาดๆ ต้องกลับไปอยู่ที่ผลนั้น

ถาม : ข้อ ๑๕. ไสยศาสตร์ มนต์คำมีจริงหรือไม่?

หลวงพ่ : มี มีมาก่อนพุทธศาสนา ในเมื่อมีคน มีมนุษย์ ในเมื่อมีคน มีมนุษย์ มนุษย์ หรือคนก็ต้องแสวงหา ต้องแสวงหาของตัวเอง ที่นี้การแสวงหาอย่างนั้นมันแสวงหาโดยที่ไม่มีบุญญาธิการเหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปแสวงหากับเจ้าลัทธิต่างๆ ก็พวกนี้มาหมด พวกไสยศาสตร์ พวกต่างๆ แต่เขาไม่มีปัญญา เขาไม่มีอริยสัจ เขาไม่มีอริยสัจคือว่าเขาไม่ทวนกระแสกลับมาที่จิต แล้วจิตนี้มันมีอริยสัจ การชำระกิเลส นี่ศาสนาพุทธมีตรงนี้

ฉะนั้น ไสยศาสตร์ มนต์คำมันมาจากไหน? มันมาจากมิจฉาสมาธิ สมาธินี้ถ้าไม่มีสติปัญญาพอมันจะไปออกปาทังนี้ ทุกคนอยากมีฤทธิ์ มีเดช ทุกคนอยากให้คนยอมรับ ทุกคนอยากจะมีกำลัง นี่ไงมันเป็นเรื่องกำลังของจิต สมัยโบราณของเรา เห็นไหม สมัยออกทัพจับศึก นี่เพราะเขามีสมาธิของเขา เขามีของเขา เขาฟันไม่เข้า เขาหนั่งเหนียว นี่มันเป็นไปได้ทั้งนั้นแหละ แต่ในปัจจุบันนี้พุทธคุณสำคัญที่สุด เพราะจะดิ้นขาดไหน เทคโนโลยีมันฆ่าตายได้หมด ระเบิดต่างๆ มันรุนแรงมาก ไม่ต้องไปคิดเรื่องนั้น

ฉะนั้น คำว่ามีจริงไหม? มี แต่มันเป็นมิจฉาและสัมมา มี แต่เราไม่ไปสนใจ เราไม่ไปยุ่งเกี่ยว นี่กรรมติดตัวไปหรือไม่? กรรมจะติดตัวเราไปตลอดชาติหรือไม่? ถ้าเราไปยุ่งเกี่ยว เห็นไหม จิตใจเราไขว้เขวไป คูลิเข้มทิส เอาไปวางที่ไหนมันก็ชี้ไปทิศเหนือ เข้มทิสชี้ไปทิศเหนือ นี่ก็เหมือนกัน สัจธรรมมันชี้ไปที่ความดี แล้วเราบอกว่าเข้มทิสเราจะชี้ลงทิศได้ นี่เราพยายามจะทำเข้มทิสลงทิศได้ นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราไปสนใจอย่างนี้เข้มทิสเราจะเปลี่ยนแปลงไป สัจธรรมชีวิตเราจะมันจะไขว้เขว

ฉะนั้น มีจริงไหม? มี แต่เราไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับเขา เรารักษาใจของเราให้มันเป็นสัมมา ให้มันถูกต้องดีงาม

ถาม : ข้อ ๑๖. การยึดติดในเครื่องราง ของขลัง ของบูชา วัตถุมงคลมากเกินไป ถือว่าเป็นอย่างไร?

หลวงพ่ : เครื่องราง ของขลังนี่นะ ถ้าพูดถึงเขาเรียกว่ามีพุทธคุณๆ ของใครก็จะอวด ว่าใครจะมีพุทธคุณแรง

เครื่องราง ของขลังเราต้องย้อนกลับมาถึงสังคมไทย สังคมไทยสมัยโบราณ เวลา มีงานวัด มีงานวาเขาจะแจกของชำร่วย เขาแจกของชำร่วย แล้วของชำร่วยเขาเอาไปเป็น พุทธคุณ เอาไว้ยึดเหนี่ยวจิตใจ พอยึดเหนี่ยวจิตใจ แต่เดิมนะเราชุดงค์มา นี่เราชุดงค์ไป ตามสังคมต่างๆ พวกไทยใหญ่ต่างๆ สมัยโบราณเขาถือ เขาไม่เอาพระ ไม่เอาสิ่งนี้เข้า บ้าน แต่พอแจกของชำร่วยเราก็เอาเข้าบ้าน เอาต่างๆ เราก็เอาไปบูชากันเพื่อความ สะดวกสบายของเรา

ฉะนั้น สิ่งที่เราเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เห็นไหม เวลาอยู่กับหลวงตานะ ใครไป ถวายพระท่าน พระพุทธรูปท่านบอกว่าหลวงตารับแล้ว แล้วให้เอากลับไปบูชาที่บ้าน ให้ กราบ ให้ไหว้นะ อย่าขี้เกียจ ให้กราบ ให้ไหว้ เรามีพระ มีต่างๆ ไว้เพื่อยึดเหนี่ยวหัวใจ ยึดเหนี่ยวเพื่อให้เราทำคุณงามความดี ถ้าเรายึดของเรา ฉะนั้น อย่างที่ว่าเรามีเครื่องราง ของขลัง ถ้ามันยึดเหนี่ยวหัวใจมันก็เป็นสังคมไทย สังคมไทยทำตามใจเป็นไทยแท้ สังคมไทยนะ

ฉะนั้น เพียงแต่ว่าวัตถุมงคลมันทำให้เรายังยืนไม่ได้ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็น ที่สุด ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา ชีวิตเราจะมีเป้าหมายนะ

ถาม : ข้อ ๑๗. คนเราถอดจิตได้หรือไม่?

หลวงพ่ : ถ้าคนเราธรรมดาถอดไม่ได้ แต่คนที่เขาทำของเขาในมหายาน ใน ทิเบตเขาจะถอดของเขา เขาจะถอดจิตของเขา เขาฝึกอย่างนั้น การฝึกอย่างไรมันก็ได้ อย่างนั้น อยู่ที่เขาฝึกใจ ถ้าเขาฝึกถอดจิตมันก็มีอย่างที่ว่าระดับฝึกใหม่ ฝึกเก่าเขาจะชักนำ กันมา

การถอดจิตแล้วถอดไปทำไม? ถอดจิตแก้กิเลสได้ไหม? ก็ไม่ได้ การถอดจิต ใน เรื่องจิตนี้เป็นเรื่องที่มีศรัทธามาก ทำได้ร้อยแปดพันเก้า ทำทางดีก็ได้ ทำทางชั่วก็ได้ ถ้า

ทำทางดี ดีที่สุด ดีถึงจบกระบวนการเลย จบแล้วนะมันจะดีไปไหนอีกล่ะ? มีอะไรดีไป
กว่านี้ แต่ถ้ามันไม่ทำงานถึงจบกระบวนการมันไปตามนี้ จะถอดจิตก็ได้ ไอ้พวกเราถอด
จิตก็ แหม น่าจะเก่งเนาะ เวลาคนมันจะตาย สัตว์มันจะตาย ไม่ต้องถอดมันก็ตายเอง จิต
มันก็ออกจากร่างเหมือนกัน

ฉะนั้น คนเราจะถอดจิตได้ไหม? ได้ แต่มันเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์
มันเป็นความคิดหรือไม่ดี

ถาม : ข้อ ๑๘. นิพพานอะไร? แล้วดีจริงหรือไม่? และเหมือนการไม่มีตัวตน
หรือไม่?

หลวงพ่ : ไม่มีตัวตนไม่มีเพื่ออะไรล่ะ? เรามีตัวตน เราถึงมีอวัยวะแล้วมันถึงปะทะกัน
แต่ถ้าเราลดของเรา เราลดของเรานะ การตัดสินใจมันผ่านจากเราไปโดยที่เราไม่
สติปัญญา นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเขาจ้างคนมาค้า จนพระอานนท์ทน
ไม่ไหวนะ พระอานนท์บอกว่า

“ไปเถอะ ไปอยู่ที่เมืองอื่น”

“จะไปที่ไหนอานนท์”

“ไปที่เมืองนั้นๆ”

พระพุทธเจ้าถามว่า “ถ้าไปแล้วเขาก็ตามไปค้าอีกล่ะ? แล้วเราจะไปเมืองไหน
ล่ะ?” เห็นไหม เขาค่าขนาดไหน? ถ้าจิตใจเราเป็นธรรมมันไม่กระเทือนเรา

ฉะนั้น สิ่งที่มีมันไม่กระเทือนเรา นี่คำว่าตัวตนๆ ตัวตนมันคืออะไร? แล้วตัวตนมัน
อยู่ที่ไหน? แล้วการละสลักกายทิฐิ ละตัวตนนี้ละอย่างไร? โลกทัศน์ เห็นไหม ทิฐิมานะ
ความเป็นทิฐิมานะมันเกิดมาได้อย่างไร? แล้วเวลาเราชำระล้าง ชำระล้างสิ่งที่เป็น
มิจฉาทิฐิหมดเลย แล้วสัมมาทิฐิที่ทางวิชาการที่เราว่าถูกต้องดีงาม ต้องพิสูจน์ว่าสิ่งนี้
เป็นจริงๆ เราจะต้องมีหลักการไหม? ถ้าเรามีหลักการในความถูกต้อง เป็นสัมมาทิฐิมัน
ผิดตรงไหน? แล้วนี่ถามว่า

ถาม : นิพพานมันคืออะไร?

หลวงพ่ : มันเป็นเป้าหมายของศาสนา ศาสนานี้สิ้นสุดแห่งทุกข์คือนิพพาน มันเป็นคำสมมุติหนึ่ง คำสมมุติว่านิพพาน นิพพานคือความสงบเย็น คนเขาก็ตีความกันว่าเนาะ เข้าห้องเย็น เข้าช่องฟรีซนี่นิพพาน เย็นเลยละ โอ้อโฮ เข้าไปอยู่ในนั้นร้อนเป็นไฟ โอ้อโฮ ใจมันร้อนนะ แต่ไปอยู่ในห้องเย็นเย็น โอ้ย นิพพานสงบเย็น จริงหรือเปล่า? เย็นจริงหรือ? แล้วนิพพานมันคืออะไรล่ะ? นิพพานมันคืออะไร?

มันเป็นเป้าหมายของชาวพุทธทั้งหมด เพราะชาวพุทธเราเวียนตาย เวียนเกิด เพราะมันเกิดซ้ำ เกิดซาก ตายซ้ำ ตายซากมันเป็นสิ่งที่ว่าทุกคนเบื่อหน่าย แต่ทุกคนอยากจะไม่เกิด แต่มันเป็นไปไม่ได้หรือ ทุกอย่างมันมีเหตุมีผล มันมีที่มาที่ไป ไม่มีสิ่งใดลอยมาจากฟ้าโดยที่ไม่มีเหตุมีผลหรือ ชีวิตนี้มันมีเหตุมีผลมานะ แล้วมีเหตุผลมา ถ้ามันทำถึงที่สุดแล้ว มันสิ้นกระบวนการของมันแล้วนะ นิพพานคือการไม่เกิด

ถาม : นิพพานเหมือนการไม่มีตัวตน

หลวงพ่ : เหมือนอย่างไรล่ะ? เหมือนก็ 모르เรื่องนะสิ ต่อไปข้างหน้าจะมีอีกข้อหนึ่งเดี่ยวไว้ไปข้างหน้า

ถาม : ข้อ ๑๕. ทำไมปฏิบัติธรรมแล้วต้องอยู่คนเดียวไม่พบปะผู้คน แล้วดีจริงหรือถ้าไม่ได้พบปะผู้คนเลย

หลวงพ่ : เวลาอยู่ด้วยกันก็ทะเลาะกัน เวลาแยกไปก็บอกว่าไม่ได้พบปะผู้คน คนเรานะแยกไปอยู่คนเดียวนี่เพื่อนเยอะที่สุดเลย ถ้ายังไม่ได้ไปอยู่ที่ไหนคนเดียวนะ นักเลงนะ นักเลงขนาดไหน เวลาโทษประหารชีวิตมันคิดถึงแม่มันก่อนเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราไปอยู่ที่วิกฤตติขนาดไหนนะ มันจะคิดถึงพ่อ คิดถึงแม่ คิดถึงทุกคนไปหมดเลย ฉะนั้น อยู่คนเดียวมันจะได้เห็นรากแท้ รากเหง้าของความรู้สึกนึกคิด เวลาอยู่ด้วยกัน อยู่ด้วยกันนะ ๒ คนก็ยังว่า เออ เราช่วยกันเนาะ เราจะไม่กลัวผี ถ้าอยู่คนเดียวนะ กลางคืนขึ้นมาอะ โอ้อโฮ หัวตั้งเลย อยู่คนเดียวเพื่อจะค้นหาตนเอง อยู่คนเดียวเพื่อจะรู้คณจิตใจของตัวเอง ถ้าอยู่ด้วยกัน มีคนมากอดดูแลแล้วมันนอนใจ มันไม่ยอมหาตัวมัน คนเราไม่จนทุกข์ คนเราไม่จนตรอก มันจะไม่เข้าไปหาตัวมัน

ฉะนั้น ไปอยู่ด้วยกัน ไปอยู่คนเดียวๆ แล้วปฏิบัติจะไม่ดีหรือ? ดี ดีจะได้กินอึๆ นอนอุ่นๆ มันจะได้มีศตบรรดาศักดิ์ มันจะมีพรรคพวกเพื่อนพ้องนะ เวลาทุกคนต้องมีพรรค มีพวก ต้องมีหมู่คณะ จะได้ส่งเสริมกัน จะได้มีหลักเกณฑ์ไง แต่พระปฏิบัติเขาจะหักวัฏฏะ เขาจะหักหัวใจของเขา เขาจะหาชัยภูมิที่จะชำระกิเลสของเขา โดยที่โลกนี้ไม่ต้องมายุ่ง แต่เวลาใครทำสิ่งนั้นได้แล้วโลกแสวงหา สมัยหลวงปู่มั่นนะใครจะไปทำบุญกับท่านต้องซื้อถนนเข้าไป ท่านอยู่ในป่าที่ไม่มีถนนหนทางจะเข้าไปถึงท่านได้ แต่ก็มีคนพยายามซื้อทางเข้าไปหาท่าน ไปทำบุญกับท่าน เพราะอะไร? เพราะท่านหักวัฏฏะในหัวใจของท่านได้

ฉะนั้น ถามว่า “ทำไมต้องอยู่คนเดียว?”

นี่เพียงแต่ว่าถ้าอธิบายมันมีเหตุมีผลเยอะมาก ฉะนั้น การอยู่ด้วยกันมันมีความกังวล มันมีอะไรร้อยแปด มันเหมือนเป่าเทียน เราต้องการเป่าจริง เป่าจริงคือหัวใจของเรา พอมีพรรค มีพวก นี่เป่าลงหมดแหละ มันออกหมดใจ มันไม่เข้าสู่เป่าจริงใจ ถ้าวันไหนอยู่คนเดียวมันจะเจอเป่าจริง

ถาม : ข้อ ๒๐. อนิจจังในไตรลักษณ์เป็นจริงทุกกรณีหรือไม่? แล้วถ้าเป็นจริงทำไมนิพพานถึงเที่ยงและแท้ันรันคร

หลวงพ่ : นี่ในการปฏิบัตินะ ปริยัติคือการศึกษานี้ปริยัติคือการศึกษานี้พอเราศึกษาขึ้นไปแล้ว เราศึกษาธรรมะเราก็ว่าทุกอย่างเป็นไตรลักษณ์หมด พอเป็นไตรลักษณ์หมดแล้ว นิพพานทำไมถึงไม่เป็นไตรลักษณ์ด้วยล่ะ? เพราะเราศึกษาแล้ว เราศึกษาด้วยความไม่รู้ เหมือนเทศน์เมื่อคืน เมื่อคืนพยายามจะบอกตรงนี้ จะบอกที่ว่าถ้าเราไล่แวนเห็นไหม มีการศึกษา มีต่างๆ ไม่รู้อะไรเลย มันไม่รู้หรอก แต่ถ้ามันรู้จริงขึ้นมา แล้วทำไมนิพพานถึงเที่ยงล่ะ? นิพพานถึงนิรันดรล่ะ? มันนิรันดรเพราะอะไรล่ะ?

มันเป็นว่าสัพเพ ชัมมา อนัตตา สภาวธรรมที่เป็นอนัตตา มันเป็นสัพเพ ชัมมา อนัตตา สภาวธรรม ก็เมื่อก่อนเราไม่รู้ ที่ฤทธิพิพรเขาไม่รู้เรื่องนี้ ไม่รู้เรื่องอะไรเลยนะ เขาก็รู้ว่าเป็นจริงเป็นจังไปหมดแหละ แต่พระพุทธเจ้าศึกษาขึ้นมา แล้วเห็นว่าสิ่งนี้มันเป็นอนิจจัง มันเป็นไตรลักษณ์ มันไม่เป็นความจริง พอไม่เป็นความจริงขึ้นมา พอทำลายแล้ว พอทำลายสิ่งนั้นขึ้นไปแล้วมันเหลืออะไร?

สิ่งที่เป็นไตรลักษณ์ ไตรลักษณ์นี้สัพเพ ชัมมา อนัตตา ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา มันมีอุปสรรค อุปสรรค แล้วอุปสรรค อฐานะที่ไม่เป็นอนัตตาละอยู่ที่ไหน? พอเราเป็นขึ้นมา เป็นโสดาบันก็ไม่ใช่อนัตตาแล้ว เพราะโสดาบันตามติดตัวเราไปตลอด ถ้าเป็นโสดาบันนะ จิตที่เป็นโสดาบัน จะไปเกิดชาติไหนก็เป็นโสดาบัน มันไม่มีการเปลี่ยนแปลง เป็นอฐานะ คือเป็นอื่นไปไม่ได้ เป็นอื่นไปไม่ได้ แล้วเป็นอย่างไรล่ะ? คนเป็นรู้ คนไม่เป็นเถียงกันหัวหกกันขวิด

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าถ้าสรรพสิ่งในโลกนี้ สัพเพ ชัมมา อนัตตา แล้วทำไมนิพพานถึงเที่ยงล่ะ? นี่เขาบอกว่านิพพานก็เป็นอนัตตาใจ นี่ใจที่เขายึดกัน โลกเขายึดกัน เที่ยงกันทางวิชาการ ใ้ส่วน แล้วก็มีมุมมองแตกต่างกัน แล้วก็เถียงกัน แต่ถ้าคนรู้จริงแล้วนะ อิม จบ รู้แล้วไม่เถียง แต่ถ้ายังไม่รู้คือไม่รู้

ถาม : ข้อ ๒๑. การที่อยากบรรลุ อยากเป็นโสดาบัน พอเป็นแล้วก็อยากเป็น สกิทาคามี เป็นอนาคามีต่อ เป็นกิเลสหรือไม่?

หลวงพ่ : คำว่ากิเลสนะ นี่ความอยาก เพราะสังคมไทยแต่เดิมศีลธรรมวินัยผิด คำว่าตีผิด ที่ไหนอยากที่นั่นเป็นตัณหาความทะยานอยาก ที่ไหนอยากที่นั่นเป็นกิเลส ที่นี้ถ้าอยากเป็นกิเลส คนสร้างคุณงามความดีมันอยากทำความดีไหม? มันก็อยากดีทั้งนั้นแหละ คนอยากดี อยากเป็นคนดี อยากต่างๆ ความอยากนี้เขาเรียกว่าเป็นมรรค เป็นมรรคคือเครื่องดำเนินใจ ถ้าไม่มีเครื่องดำเนินเลยคนมันจะดีได้อย่างไร? ถ้าคนมันจะดีอย่างไร?

“นี่กามราคะ กามฉันทะ”

กามฉันทะคือความพอใจในการทำคุณงามความดี นี่ฉันทะ ฉันทะคือความพอใจ อันนี้ต่างหากที่ว่ามันเป็น แต่ถ้ามันเป็นความอยาก เป็นตัณหา อย่างเช่นปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ หน้า ที่การงานของเรา เราทำหน้าที่การงานของเราหาปัจจัย ๔ มา อันนี้เป็นกิเลสหรือไม่? ไม่ใช่กิเลส แต่สิ่งที่ไม่เป็น ไม่เป็นไป สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ แต่เราพยายามคิด เราพยายามให้เป็นไป อันนี้ต่างหากมันถึงเป็นตัณหา มันถึงเป็นกิเลส

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่าถ้าอยากบรรลุธรรม อยากเป็นโสดาบันมันเป็นกิเลสไหม? อยากดี ความอยากอันนี้เป็นมรรค อย่างที่เราอยากทำความดีกันอยู่ที่นี่ ความอยากมันมีหลายระดับ ในการปฏิบัติใช่ไหม? ทางฝ่ายอภิธรรมเขาบอก “ถ้ามีความอยากปฏิบัติ

ไม่ได้เป็นกิเลสหมด” อืม ถ้าไม่มีกิเลส ก็โตะนี่ไม่มีกิเลส ไอนี้ปฏิบัติได้ คนสงสัยทำไมปฏิบัติไม่ได้ล่ะ? เพราะคนมีกิเลส

มันเริ่มต้นไม่ได้ ไม่มีที่เริ่มต้นแล้วมันจบที่ไหน? มันต้องมีจุดเริ่มต้นสิ ในเมื่อคนเกิดมามีความรู้สึก มันมีกิเลสอยู่แล้ว แล้วบอกไม่มีความอยาก ก็อยากนะ อยากจะบรรลุธรรม อ้าว แล้วอยากอย่างนี้มันกระตุ้นให้การกระทำนี้มันผิดพลาด เวลาเราอยากใช้ไหม? เราแหงหวย พอถูกขี้หมาแทงอีกเท่าเลย แทะเกลี้ยงเลย นี่มันอยากได้ ๒ เท่า ๓ เท่า

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตเราทำความสงบของใจ มันก็เหมือนได้ลากมา สงบร่มเย็นมาก อยากได้ เห็นไหม แทะหวย ๒ เท่าแล้ว ไม่ได้สักที ไม่ได้สักที ทุกข์มาก พอทุกข์มากก็ไม่แหง ทำมาหากิน ทำของเรา พอทำของเราไม่แหงหวย ไม่มีตัณหาซ้อนตัณหา เต็มมันก็สงบอีก เออ มันจะเห็นนะว่าอยากอะไรทำให้พุ่งชน อยากอย่างไรทำให้ขาดสน อยากอย่างไรทำให้จิตใจนี้ล้มลุกคลุกคลาน อยากอย่างไรที่ทำให้เราเกือบเป็นเกือบตาย แต่ความตั้งใจทำที่มันทำแล้วได้ประโยชน์ ที่มันไม่อยาก มันจะเป็นปัจจัยตั้ง มันจะรู้หมด มันจะรู้ของมัน มันจะเห็นของมัน มันจะรู้เลยว่าคำสอนมันเป็นแบบใด แต่สังคมที่ติดกันแตกต่างกัน มันจะตีแตกต่างกัน

ฉะนั้น อยากได้โศดาบัน อยากได้สัทธาคามิ อยากได้อโนคามิ นี่เป้าหมาย อธิษฐานบารมีนะ บารมี ๑๐ ทศขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีเป้าหมาย ถ้าเรามีเป้าหมาย เราอยากจะทำปฏิบัติ เราจะไปถึงเป้าหมายนั้นได้ เวลาเราปฏิบัติ เห็นไหม นิพพานคืออะไรก็ไม่มีรู้ เป้าหมายคืออะไรก็ไม่มีรู้ แล้วคนที่ทำงานโดยที่ไม่มีเป้าหมายมันก็เคล้งกว้าง มันจะไปไหนล่ะ?

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า

ถาม : “อยากบรรลุธรรมนี้เป็นกิเลสหรือไม่?”

หลวงพ่ : เออ เราว่าไม่ ไม่เป็นกิเลส มันเป็นมรรค มันเป้าหมาย มันเป้าหมายปลายทาง มันเป็นเรื่องที่ชีวิตเราจะดำเนินไป มันจะเป็นกิเลสมาจากไหน?

ถาม : ข้อ ๒๒. คนที่เป็นฆราวาสบอกว่ามีจิตสัมผัส เป็นเรื่องจริงหรือโกหก แล้วถ้าโกหกจะบาปไหม?

หลวงพ่ : โออย่างนี้ละ โอเรื่องจิตสัมผัส บางคนเซ็นส์ของคนมันมีเหมือนกัน แต่มีแล้วมันไม่ยั้งยื่นหรือก มันไม่ยั้งยื่น สังกะได้อะไรไหม? พระบางองค์ ไม่ต้องว่าบางองค์ เกือบทุกองค์เลยที่เขาออกพุทธคุณ ออกเครื่องราง ของขลัง มันจะมีดังเป็นรุ่นๆ มันไม่มีดังตลอดไปหรือ จิตใจของคนนี่มันไม่สม่ำเสมอหรือ ฉะนั้น สิ่งที่สัมผัสได้นี้ สัมผัสได้ แต่สัมผัสแล้วได้อะไรต่อไป? ถ้าเรามีสติปัญญาละ สัมผัส ความสัมผัส เดียวนี้ สัมผัสก็ไฟช็อตสิ สะดุ้งเลย แล้วสัมผัสมันทำไม?

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเขามีสัมผัสของเขาได้ สัมผัสได้ ทำไมไม่เอาไปใช้ประโยชน์ ถ้าสัมผัสได้ ทำไมไม่สัมผัสจิตของตัวเอง ทำไมไม่เอาจิตของตัวเองให้ไปสู่คุณงามความดี ทำไมไม่เอาจิตของตัวเองให้มันถึงพื้นซึ่งกิเลสไป เพราะธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มีอยู่ ถ้าเรามีจริงนะ อย่างเช่นเรามีเงิน มีทอง เราจะใช้สอยเพื่อสิ่งใด ถ้าเรามีเงิน มีทองเราก็ใช้สอยเพื่อประโยชน์ ประโยชน์อะไร? ประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์เรา ถ้าประโยชน์สาธารณะประโยชน์เพื่อใคร?

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันสัมผัสได้ มันทำได้ เรื่องอย่างนี้มันเป็นเรื่องที่ว่ามันไม่มีประเด็นสิ่งใดๆ เลย คุณความคิดเราดี เดียวก็ดี เดียวก็ร้าย เวลามันดีมันก็ดีใจหาย เวลามันร้ายล่ะ? นี่ไงเวลาสัมผัส นี่สัมผัสอารมณ์ อารมณ์ดี อารมณ์ร้ายเราก็สัมผัสได้ เราสัมผัสความคิดเราก็สัมผัสได้ แล้วมันจะมีประโยชน์สิ่งใดต่อไป

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า

ถาม : ถ้าไม่เป็นจริงเขาโกหกไหม?

หลวงพ่ : เราว่าโกหก โกหกที่ไหนรู้ไหม? โกหกที่ว่ามันจะสัมผัสไปได้ทุกคราว ไม่ได้หรือ เดียวก็สัมผัสได้ เดียวก็สัมผัสไม่ได้ แล้วถ้าพอสัมผัสไม่ได้เราจะพูดอย่างไรล่ะ? เราก็ต้องบอกว่าเราสัมผัสได้ อันนี้โกหก จิตของคนที่จะนิ่งแล้วจะสัมผัสได้ตลอดไปไม่มี ไม่มี มันมีเป็นบางครั้ง บางคราว มันจะสม่ำเสมอไม่มี แต่ถ้ามันสม่ำเสมอที่ว่าสมาธิมันจะตั้งมันอย่างไรเราต้องรักษาตรงนั้น รักษาตรงนั้น ตรงนี้มันถึงจะตามมา

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า

ถาม : เป็นเรื่องจริงหรือว่าโกหก

หลวงพ่ : อันนี้อันหนึ่ง อันนี้แบบว่าจริงก็ได้ โกหกก็ได้

ถาม : แล้วถ้าโกหกจะบาปไหม?

หลวงพ่ : ถ้าเป็นพระนะ เป็นพระพูดเรื่องอย่างนี้มันทำให้ศาสนาไม่มั่นคง แต่ถ้าเขาเป็นฆราวาส เขาเป็นเรื่องทางโลก โลกตอนนี้เขาจุดเด่นตรงนี้ ทุกคนอยากจะเห็นคนอื่น แล้วเห็นไปทำไม? เห็นแล้วได้อะไร? แต่ถ้าทุกคนเห็นความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดของเรา ควบคุมตัวเราได้ ควบคุมความรู้สึก ควบคุมชีวิตเราได้ อันนี้สำคัญกว่า

ฉะนั้น สิ่งในโลกมันก็เป็นเรื่องธุรกิจ เป็นเรื่องกระแสของโลก ถ้าเรื่องของโลกมันเป็นแบบนี้ ฉะนั้น เราวางเรื่องสิ่งนี้ไว้ เพราะมันเป็นผลประโยชน์ของทางโลกเขา เวลาเราพูดถึงธรรมะ ธรรมะเป็นประโยชน์ เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แสดงธรรม เทวดา อินทร์ พรหมเขาฟังเลยนะ ฟังที่ไหน? ฟังเพื่อเข้าไปสู่ใจของเขา เพราะเรื่องของตัวตน เรื่องของเราแท้ๆ เราไม่รู้จักตัวของเรา เราไม่รู้จักชีวิตจิตใจของเรา เราไม่รู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของเรา มันถึงมีอำนาจเหยียบย่ำทำลายเรา ผลักไสให้เราเป็นแบบนี้

ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา เราเข้าไปทันมัน เราควบคุมนะ เราควบคุมชีวิต เราควบคุมความรู้สึกนึกคิด เราสั่งได้ สั่งความคิด อย่างนี้ไม่คิด อย่างนี้คิด อันนี้สำคัญกว่า ถ้าสำคัญกว่าเรารักษาตรงนี้ แล้วเราจะดำเนินชีวิตของเราดีที่สุด

จะเอวังแล้ว จะเอวังนะ ใครมีอะไรไหม? จะจบนะ ถ้าไม่มีอะไรจบแล้ว ๓ โมงแล้ว นั่นแหละไมค์เลย

โยม : ก็คือจะถามอย่างหนึ่งครับ สมมุติว่าถ้าผมเจอผู้ป่วยในระยะสุดท้าย อย่างสมมุติว่าอายุจะเหลืออีกสัก ๑ เดือนอย่างนี้ครับ คืออยากจะทราบว่าเราจะแนะนำเขาอย่างไรให้ถึงทางธรรม

หลวงพ่ : ผู้ป่วยระยะสุดท้าย มันแบบว่าถ้าระยะสุดท้ายเรารู้อยู่แล้วทางการแพทย์ว่าต้องเป็นแบบนั้น บางทีมันมีความมหัศจรรย์นะ ในวงการพระเรามีความมหัศจรรย์มาก พระของเรา บางทีทางแพทย์บอกว่าไม่เกิน ๖ เดือน อยู่มาหลาย ๑๐ ปีเลย ถ้าพูดถึงเขามีจิตใจที่มั่นคง จิตใจเขาทำได้ นี่ธรรมโอสธมีนะ ในทางการแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์ทางยาอันหนึ่ง แต่ทางพระเรานี้ะมีธรรมโอสธ ใจนี้ จิต พลังงานของจิตสามารถรักษาใจได้

นี่พูดตรงนี้ก็ก่อน จะย้อนกลับมาที่ว่าถ้าเขาอยู่เดือนหนึ่ง แล้วเราจะทำอย่างไรกับเขา ทางวิชาการเราก็ต้องบอกเขานั้นแหละ เราต้องบอกเขาแล้วดูแลเขา ช่วยเหลือเขาเต็มที่ เพราะถึงที่สุดแล้วมันก็ต้องถึงเวรกรรมของเขา เพราะว่ามันเป็นระยะสุดท้าย เราอยู่ที่นี้ะ มีพวกผู้ป่วยที่ระยะสุดท้ายมาขอพักกับเราเยอะเหมือนกัน ทีนี้พอพักกับเรา เราก็จะดูแล เพราะว่ามันที่พึ่งทางใจไง ทีนี้เป็นที่พึ่งทางใจนะ อยู่ที่คนเขามีสติปัญญาพอไหม? ถ้าเขามีสติปัญญาพอ เขารู้อยู่แล้วว่าในทางการรักษามันจบแล้ว แล้วชีวิตนี้เป็นอย่างไร?

มีอยู่คนหนึ่งเขาเป็นพยาบาลมั้ง แล้วระยะสุดท้ายเหมือนกัน เขากินอะไรไม่ได้เลย สุดท้ายเขากินอะไรไม่ได้เลยนะ แล้วเขาก็ได้แต่จิบน้ำ จิบน้ำอย่างเดียว แล้วพอไม่ได้จิบน้ำมันก็จะกระวนกระวายมาก จิบน้ำๆ ไปจนเสียไปแล้ว แล้วเขามาหา มาคุยที่แรกทำใจไม่ได้ ทีแรกยอมรับสิ่งนี้ไม่ได้ ก็มา นี่ตอนเช้าก็มาพึ่งเทศน์ๆ สุดท้ายแล้วเขาก็จะขอน้ำมนต์เรา แล้วพอเขาหนักมากนะเขามาเองไม่ได้ เพื่อนเขาจะมา เอาขวดน้ำมาหาเรา ให้เราเป็นธุระหาพ่นๆ

เขาเอาไปจิบของเขา เขาบอกรักษาดตรงนี้ไง แล้วเขาฝากมา บอกให้บอกหลวงพ่ด้วยว่าเดี๋ยวนี้ทำใจได้แล้ว ทำใจได้แล้วคือพร้อมที่จะไปไง สุดท้ายเขาก็ไป ฉะนั้น กรณีอย่างนี้มันอยู่ที่ผู้ป่วยไง ผู้ป่วยจิตใจเข้มแข็งมากน้อยแค่ไหน? ถ้าคนอย่างเช่นถ้าเป็นลูกศิษย์กรรมฐานเขาพร้อมอยู่แล้วนี่ะดูแลง่าย เพราะมันถึงคราว ถึงวาระที่จะต้องเป็นอย่างนี้ มันเป็นความจริง ความจริงนะ การเกิดและการตายเป็นความจริงอันหนึ่ง แล้วเราจะขวางอันนี้ไม่ได้ เราจะบอกไม่ให้เป็นความจริงอย่างนั้นไม่ได้

นี่เราพูดถึงธรรมโอสธมันมีบางประเด็นที่มันสามารถ ทีนี้คนเราถ้าจิตใจไม่เข้มแข็งพอนี้ะ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยต้องไปหาหมอ ต้องไปหาหมอก่อนให้หมอดูแลให้

ไหม? แล้วถ้ากำลังใจเราดีเรารักษาตัวเราไปด้วย มีลูกศิษย์บางคนนะ พอไปหาแพทย์เขาบอกว่าอีก ๖ เดือน เพราะเป็นพวกมะเร็ง ๖ เดือน เขาไม่ไปหาเลย เขากลับเลย แล้วเขาคูแฉใจตัวเอง มีคนอย่างนี้หลายคน ที่นี้ในทางการแพทย์ก็บอกว่า พวกนี้ส่วนใหญ่พอยังไม่หนักก็ชอบไปทำเอง พอหนักหนาสาหัสสาครรจ์ก็มาหาหมอ หมอก็ปวดหัว

มันอยู่ที่การตัดสินใจ อยู่ที่การตัดสินใจ แล้วพอมีประสบการณ์ไป เรื่องนี้มัน.. เราเป็นพระนะ ที่นี้เรื่องการรักษา เรื่องอะไรเราก็ต้องไปหาหมอ แต่ถ้าเขาถึงแบบว่าเขาตัดสินใจแล้ว สิ้นสุดแล้ว เขาจะมาพักอาศัยกับเรา เราก็รับ คูแฉไว้ แล้วเขาก็ต้องไปต้องมา เพราะมันเป็นที่พึ่งทางใจอันหนึ่ง คนเราถ้าทำใจไม่ได้นะ มันละล้าละลังมากเนาะ เราจะต้องไปแล้ว แล้วก็ห่วงไปหมดเลย แต่ถ้าทำใจได้แล้วนะ ทำใจได้ เราเคยเป็นอย่างนี้มาหลายครั้งหลายหนแล้ว คราวนี้ถึงวิกฤติว่าเราต้องเป็นแบบนี้ เราพร้อมไหม?

นี่ไงที่ว่าต้องทำบุญเรื่อยๆ ก็ตรงนี้ไง ถ้าคนพร้อม มีเสบียงพร้อม ออกเดินทางสบาย คนที่ไม่มีเสบียงเลย ออกเดินทางจะมีปัญหา อ้าว ต่อไป คือของอย่างนี้เรากำหนดไม่ได้ไง เราไม่สามารถคอนโทรลอย่างนี้ได้ มันเป็นเรื่องเวรกรรม เรื่องของเขาด้วย เรื่องของเราด้วย แต่เป็นหน้าที่ เรามาอยู่ตรงนี้พอดี อ้าว

โยม : คือผมสงสัยว่าทุกครั้งที่ทำบุญ แล้วแบบนี้ถึงพ่อแม่ หรือว่ากล่าวถึงพ่อแม่ หรือว่าทุกครั้งที่สวดมนต์แล้วแผ่เมตตาให้กับเจ้ากรรมนายเวร อยากทราบว่าจริงไหมครับ

หลวงพ่ : นี่พูดถึงในพระไตรปิฎกนะ ผู้ที่รับส่วนกุศลได้มันเปรต ในปรมาตถ์ว่าเปรตรับส่วนบุญกุศลได้ แต่เขาบอกว่าถ้าพ้นจากนั้นไปรับไม่ได้ เขาว่านะ นี่ในตำรา ในพระไตรปิฎกว่าอย่างนั้นจริงๆ แต่ถ้าพูดถึงในความรู้สึกของเราะ ในความรู้สึก ในการอุทิศส่วนกุศล นี่ถ้าเราทำบุญแล้ว บุญกุศลนี้มันเรื่องมหัศจรรย์นะ มันเป็นเรื่องนามธรรม อย่างเช่นเปรียบเทียบนะเราจุดเทียนเล่มหนึ่ง แล้วนี่เราก็จุดเทียนเล่มหนึ่ง แล้วโยมเข้ามาต่อเทียนจากเราไป ต่อเทียนจากเราไป เทียนเล่มเราแสงสว่างก็ยังคงอยู่เต็มไซ้ไหม? แต่ต่อเทียนเล่มอื่นก็สว่างขึ้นๆ

ถ้าเราทำบุญแล้ว เราอุทิศส่วนกุศลคือความรู้สึกของเราไป ยิ่งอุทิศได้เท่าไรนะ เหมือนต่อเทียนไปทุกเล่มๆ ฉะนั้น ต่อเทียน นี่พูดถึงความรู้สึกนะ พูดถึงบุญกุศลไง พูด

ถึงจิตที่เป็นสาธารณะ ทีนี้ถ้าอย่างเราบางคนนะตระหนี่ เราทำบุญเป็นของเรา เห็นไหม นี จิตใจของคนมันมีใจ มันตระหนี่ มันบอกอยากได้บุญเยอะๆ ทุกอย่างต้องเป็นของเรา ไป ทำบุญแล้วจะแย่งบุญกัน บุญมันเป็นนามธรรม บุญคือความอบอุ่น มีความสุขใจ นีคือ บุญ

ส่วนที่เขาว่า ถ้าในพุทธศาสนาบอกว่า เป็นเนื่อานบุญของโลก ควรทำบุญใน ศาสนานี้มาก ทำไมเศรษฐกิจโลกไม่เห็นเป็นชาวพุทธเลย มีแต่ศาสนาอื่น เราบอกกำลังจะ เป็นๆ เมืองจีนกำลังจะมาอยู่ เราไปมองกันที่ตัวเลขไป เราไม่ได้มองที่ในครอบครัว บุญ นะ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย มีความเห็นอกเห็นใจ พุดยิ้มแย้มแจ่มใส ในครอบครัวนั้น มี ความร่มเย็นเป็นสุข อันนั้นบุญ หายากมาก แล้วไอ้พวกเงินทองมันมาทีหลัง ถ้าในบ้าน เรานะมีแต่คนพุดเข้าใจกัน พุดแต่ความอบอุ่นในบ้าน ทุกคนอยากกลับบ้าน ทุกคนอยาก กลับบ้าน โอ๊ย กลับบ้านแล้วมีความสุข

บุญ สิ่งที่เป็นบุญ การครองเรือน เห็นไหม เขาบอกว่าการครองเรือนเป็นเรื่อง แส่นยาก ถือพรหมจรรย์อยู่คนเดียว เวลาครองเรือนหัวใจนี้ก็เต้นตุบๆ ตุบๆ โอ้โฮ เรา ร้อนไปหมดเลย คู่ครองก็หัวใจตุบๆ ตุบๆ ร้อนไปหมดเลย มีลูกคนหนึ่ง ลูกมันก็ตุบๆ ตุบๆ ร้อน เราต้องครองหัวใจเขา ผู้นำ เราจะดูแลจิตใจของคนอย่างไร? นีคือการครอง เรือน แต่เราก็ก็นี่ไปมองตรงนั้นไป ฉะนั้น ว่าอุทิศส่วนกุศล อุทิศส่วนกุศลมันอุทิศไป สิ่งที เป็นความรู้สึกที่ดีๆ อันนี้เป็นประโยชน์ ว่าอย่างนั้นเลย

เคลียร์ไหม? ไม่เคลียร์ต่อมา ฮี มันมีตำราณะ พระไตรปิฎกเขาบอกว่าประเภทนี้ รับได้ ประเภทนี้รับไม่ได้ ไอ้เราก็ก็นี่พ่อแม่เมตตาไป หรือเราอุทิศส่วนกุศลไป เขาบอกว่า รับไม่ได้ รับไม่ได้แล้วแต่ทำไม? นีทางวิชาการ ทางในผู้ที่เรียนมานะ อุทิศส่วนกุศลไป ฆูนก็รับไม่ได้ นีก็รับไม่ได้ แล้วพวกนี้อุทิศส่วนกุศลทำไม? อุทิศส่วนกุศลเพื่อจิตเป็น สาธารณะไป อุทิศส่วนกุศลเพื่อความร่มเย็นเป็นสุขไป อุทิศส่วนกุศลเพื่อให้ทุกคนมี ความเข้าใจกันไป มันผิดตรงไหน?

นี่บางทีตำราถ้าคนไปยึดไว้ใจ ต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้น แล้วอย่างนี้ กรรมฐานก็สอนผิคนะสิ นีเรามาสอนกันผิๆ ให้จิตใจเป็นสาธารณะก็ผิ อุทิศไม่ได้ ฆูน ก็อุทิศไม่ได้ มีขนาดที่บอกว่าจะ เวลาปฏิบัติว่าอย่างนั้นทำไม่ได้ๆ ทำก่อนสิ ทำแล้ว แล้วได้หรือไม่ได้มันรู้กัน นีเป็นการปฏิบัติมันทันกันได้ ลูกศิษย์กับอาจารย์นะ บางทีลูก

ศิษย์นะ คุณีหลวงปู่เสาร์เป็นอาจารย์ของหลวงปู่มั่น เอ้าหลวงปู่มั่นมาบวช เวลาหลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติไป ท่านไปแก้หลวงปู่เสาร์นะ ลูกศิษย์ไปแก้อาจารย์นะ อ้าว วิชาของใคร ใครจะรู้

นี่ก็เหมือนกัน ปฏิบัติดี ปฏิบัติมา แล้วบอกผิด ถูกอย่างไรบอกมาเลย อาการอย่างไรบอกว่าคุณบอกมา ถ้าบอกอาการไม่ได้ แสดงว่ายังไม่เคยรู้ ไม่เคยเห็น เอ็งก็หนักแก้ว นกขุนทองใจ ปลวกมันกินตำราทั้งเล่มเลย ปลวกมันกินหมดคนะ

อ้าว ว่าเลย

โยม :   อยากให้คุณหลวงปู่แนะนำวิธีนั่งสมาธิค่ะ คือหนั่งแล้วก็ไม่ค่อยมีสมาธิเลย

หลวงพ่ :   นั่งสมาธินะ การนั่งสมาธิคือทุกคนเห็นคุณงามความดี ความดีของเรา ความดีของเราคือ “สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี” ถ้าจิตมันสงบ การที่เราที่นั่งสมาธิเราทำจิตใจให้เราเป็นกลาง สบายๆ ทำจิตใจของเราเนะ ถ้ามันจะเครียดขนาดไหนก็แล้วแต่ลบหมดเลย เรียนอยู่นี้เครียดแน่นอน แล้วว่าสบายๆ อย่างไร? หัวจะระเบิดอยู่นี้

ก็มันจะระเบิดนะสิ ก็เราวางสิ มันจะระเบิดก็วางไว้ก่อน อ้าว พอก่อน หยุด พอหยุดแล้วเราจะพักเครื่อง เราก็นั่งทำใจสบายๆ แล้วนั่งกำหนดลมหายใจซัดๆ นะ ให้เข้านี้ นึกพุท ออกนิกโซ เพราะมันชัดเจน คำว่าชัดเจน ในทางปฏิบัติเข้าใจว่ามันหายาบ เพราะมันชัดเจน มันต้องเบลอๆ แล้วต้องหายไปเลย ไม่ต้อง เวลามันจะละเอียดคนะ เวลาซัดๆ หายใจเข้านี้พุท หายใจออกนิกโซซัดๆ เพราะว่าซัดๆ มันจับให้มัน คั้นให้ตาย จิตมันคงที่ จิตมันไม่แตก เห็นไหม เราอยู่กับอย่างนี้ แต่เราบอกว่าเราพุทโซแลลลลๆ นี่จิตมันแตก

ทีนี้เราพุทโซซัดๆ ซัดๆ แล้วมันจะเป็นสมาธิได้อย่างไร? ซัดๆ เดียวมันเป็นสมาธิขึ้นมาเราจะรู้ชัดเจนมาก เพราะถ้ามีสมาธิเนะ ถ้ามีสติ มีสติ มีสมาธิมันจะรู้ชัดเจนมากเลย แล้วพอจิตมันลงนะ จิตมันสงบขึ้นมาเป็นสมาธิเนะ มันชุ่มชื่น หนังสือมาเป็นกองๆ อ่านเข้าใจหมดเลย ถ้าจิตมันไม่เป็นสมาธิเนะ หนังสือเล่มหนึ่งอ่านก็ปวดหัว นี่พุทโซซัดๆ ลมหายใจซัดๆ ซัดๆ พอสัดๆ มันผ่อนคลายหมดใจ

ลมหายใจลือซัดๆ เลย พุท เวลามันออกโร พุท โร นีมันปล่อยหมด พอปล่อยหมด สิ่งที่มีมันค้างไว้ในหัวใจมันปล่อยหมดเลย ค้างไว้ในหัวมันปล่อยหมด แล้วอยู่กับตรงนี้มีมันรุ่มเย็น เพราะเรานึกถึงศาสดาของเรา พุทโร พุทโรคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นชื่อขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วมันเป็นสากล สากลหมายความว่าเทวดา อินทร์ พรหมเขาเป็นชาวพุทธ เขาก็ระลึกถึง พุทโร เหมือนกัน แล้วเรานึกถึงพุทโร เห็นไหม เหมือนกับสี เราไปอยู่ไหนก็สีเดียวกัน เออ สีเดียวกัน มันชุ่มชื้นไปหมด

พุทโรซัดๆ แล้วถ้าพูดถึงใครฝึกมาทางอื่น เขาบอกว่าต้องรู้ลึกตัวทั่วพร้อม อะไรเนี่ย อันนั้นก็อีกเรื่องหนึ่ง เพราะถ้าพุทโร บอกเราจะพักจิต เราไม่ต้องการปัญญา เราไม่ต้องการอะไรเลย ตอนนี้นำล้างปวดหัวมากเราจะพัก พักเราก็ทำความสงบของใจ สูดลมหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโร พุทโร พุทโร สักพักหนึ่ง แล้วถ้าใครเห็นประโยชน์ของมัน

นี่ถ้าจิตมันสงบแล้ว มันเป็นไปได้แล้ว แล้วเราค่อยมา อย่างที่วานะทั้งกองเลย อ่านเข้าใจหมดแหละ ถ้าจิตมันเป็นสมาธิ จิตมันได้พักมานะ นีมันพะรุงพะรังไปหมดเลย วิดกกังวลไปทุกอย่าง นู่นก็จะเอา นีก็จะเอา นู่นก็จะเอา เอาจนแบกไม่ไหว เอา อยากได้ อยากดี อยากประสบความสำเร็จ แต่ก็ไม่บีบคั้นตัวเองจนเกินไปนัก เราก็ก่อนบีบคั้นตัวเองจนเกินไปนัก เราทำหน้าที่ของเรา คนดี เครื่องหมายของคนดี ความขยันหมั่นเพียร กตัญญูรู้คุณ เห็นไหม เครื่องหมายของคนดี ความกตัญญูกตเวทิตี แล้วสิ่งนี้มันจะตอบสนองกลับมา

“กลิ่นของศีลหอมทวนลม”

คนดี เวลาผู้ใหญ่ว่าคนนั้นดี คนนี้ดีมันกระจายไป สิ่งนี้เราทำของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา มีอะไรต่อ?

โยม :   อยากถามพระอาจารย์ว่า ทำอย่างไรเราถึงจะมีสติได้ตลอดเวลาครับ สติที่ไม่ใช่สติของทั่วไปปัจจุบัน สติที่ละเอียด

หลวงพ่อ :   สติ การมีสติตลอดเวลา ทุกอย่างอยู่ที่การฝึกหัด คุณใช้เวลาโค ควายต่างๆ ที่เขาเอามาฝึกงาน โคนุ่ไม่มีราคา โคนุ่ฝึกงาน โคนุ่ได้ ทำนาได้ โคนุ่จะมีราคา จิตของ

เราก็เหมือนกัน สติมันเกิดจากการที่เราฝึกนะ สติคือความระลึกรู้ ความพร้อมนี้คือสติ สติคือความระลึกรู้ ระลึกถึงตัวเอง พอรลึกถึงตัวเอง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน นี้นอนอยู่ท่ามกลางสงฆ์นะ แล้วเวลาเทศนามาตลอด จนคำสุดท้ายนะ

“ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด” แล้วเงิบ

ประมาทนะ สติตรงข้ามกับประมาทไง มีสตินี้ตรงข้ามกับความประมาท ทีนี้พอเราขาดสติใช่ไหม? คำว่าประมาทมันเดินแล้ว นี้นี้ดีกว่าตัวเองพร้อมทุกอย่าง เดินไปหก ล้ม แต่ถ้าเรามีสติ เห็นไหม ตรงข้ามกับประมาท มีสติระลึกถึงตัวเองตลอด จะก้าว จะเดินนี่ระลึกรู้ ต้องฝึกอย่างนี้ สติจะมีได้ต่อเมื่อเราฝึกหัด อยากมีสติ ตาลอยเลยนะ อยากมีสติ แล้วปล่อยไปอย่างนั้น แล้วเมื่อไหร่จะมีสติ ทุกอย่างเกิดจากการฝึกฝน ไม่มีของสิ่งใดมาได้เปล่า ไม่มี เพียงแต่ว่าจริตนิสัยคนเรามันมีช่องทางมาก น้อย มันจะสะดวกไหม? นี่อีกเรื่องหนึ่ง แต่อยู่ที่เราตั้งใจ เราฝึกของเราไป ทำงานเคยชิน สตินี้

ก็ต้องฝึกใจ ก็มันชอบลืม แล้วจะไปซื้อเอาที่ไหนสตินะ เดี่ยวจะสั่งให้ ไปส่งถึงที่เลย เราต้องฝึกเอง เอานะ มีอีกไหม?

โยม : หนูอยากถามว่า คือคนรู้จักเขาชอบเถียงแม่ แต่ว่าแม่เขาเองก็เป็นคนใจร้อนอะไรอย่างนี้ค่ะ แต่คือใจร้อนทั้งคู่จริงๆ บางเรื่องที่เขาเถียง โอเค แม่เขาก็ผิดจริง แต่อยากรู้ว่าคนที่เถียงแม่ บางครั้งอาจจะไม่เถียงแต่คิดในใจ เออ ถือว่าเราผิดไหม? แบบบางทีเทียบกับฝรั่งอย่างนี้ค่ะ คือโอเคเขาอาจจะไม่ใช่คนพุทธ แต่เขาก็แบบเหมือนกล้าที่จะคิด กล้าที่จะพูดออกมา อยากจะรู้ว่า เออ เรามีสิทธิ์ที่จะคิดบ้างไหม?

หลวงพ่ : ได้ มโนกรรม ความคิดนี้เราคิดได้ เรานี้ฉลาดกว่าพ่อแม่เนะ ถ้าเราจะฉลาดกว่าพ่อแม่ เราจะแก้ไข หรือเราจะคอนโทรลพ่อแม่ มันอยู่ที่การกระทำของเรา ไม่มีพ่อแม่คนไหนไม่รักลูก แล้วถ้าลูกเป็นคนดีนะ ลูกเป็นคนดี แสดงความดีออกมาให้แม่เห็นนะ

ทีนี้คำว่าพ่อแม่ ถ้าการเถียง การต่างๆ การแสดงออก ถ้าระหว่างพ่อแม่ ลูกกับพ่อแม่เถียงกัน นี่สังคมต้องว่าลูกผิดแน่นอน ฉะนั้น ถ้าลูกผิดเราไม่ควรเถียงไง เราไม่ควรเถียง แต่เราคิดได้ไหม? เราคิดได้ แล้วถึงเวลาถ้าแม่อารมณ์เย็นขึ้นมา เหตุผลนี้พูดได้ พูดครั้งที่ ๑ แม่มีเหตุผล แม่ผิดอย่างนั้นๆ แม่ไม่ควรทำอย่างนั้น หนูรักแม่นะ หนูทำเพื่อแม่

นะ ๑ ๒ ๓ ถ้าไม่ฟังพูดไปเรื่อยๆ พูดไปเรื่อยๆ แม่นี้ผิดบ่อย แม่นี้ผิดหลายทีแล้วนะ แม่นี้ผิดหลายทีแล้วนะ จนกว่าแม่จะยอมรับ

ลูกนี่อภิชาติบุตร บุตรที่เอาพ่อแม่ได้ พ่อแม่นี่นะแบ่งเรามา คำแรกเลยนะ

“กูเลี้ยงมึงมากับมือ กูอาบน้ำร้อนมาก่อนมึง”

แน่นอน การแก้พ่อแม่เป็นเรื่องที่ยากที่สุด มันเป็นความสัมพันธ์ใจ มีนะลูกศิษย์คนหนึ่ง เขาบอกเขาเป็นอาจารย์สอนนะ นี่ลูกเขา ในโรงเรียนเขาเป็นอาจารย์ที่มีชื่อเสียงมาก เด็กนักเรียนทั้งโรงเรียนเลกแล้วคนนี่มาก เขาบอกว่ามันเสียหน้าที่ลูกไม่กลัว ลูกก็เรียนอยู่ด้วย เวลาตินะ ตีลูกมากกว่าเขา ๒ เท่า ๓ เท่า ทำไมมันไม่กลัวหนูหลวงพ่อ? ไม่มีสิทธิ์ เพราะมันถือว่าแม่มัน แต่ถ้าเป็นคนอื่นนะมันเกรงใจ แต่ถ้าแม่มัน มันไม่เกรง มันจะเอาชนะพ่อแม่มันไป

นี่สายบุญ สายกรรมระหว่างพ่อกับแม่ ฉะนั้น เราเป็นชาวพุทธใช่ไหม? แล้วเราศึกษาแล้วใช่ไหม? พอเราศึกษาแล้วนี่รู้ รู้ว่าเรื่องทิฐิมันเป็นแบบนี้ แล้วเราเป็นแม่ เป็นลูกกัน เห็นไหม แม่เป็นพระอรหันต์ของลูก เป็นพระอรหันต์ของลูกเพราะแม่แบ่งเรามา ชีวิตนี้ได้มาจากแม่ ไม่มีแม่จะไม่มีชีวิตนี้ แม่นี้เป็นเจ้าของชีวิตเราเลย แล้วทำไมจะไม่มีคุณกับเรา?

ที่นี่มีคุณส่วนมีคุณนะ แม่เป็นแม่ที่ดีก็ได้ แม่เป็นแม่ที่ร้ายก็ได้ นี่ความรู้สึกนึกคิดของคนมันไม่เหมือนกันใช่ไหม? ถ้าแม่เราร้ายทำอะไร? ก็แม่เรา พระอรหันต์ของเรา แต่มีพฤติกรรมอย่างนี้ เราจะแก้แม่ของเราอย่างไร? แม่เป็นพระอรหันต์ของเรา แต่ แต่นิสัยเป็นแบบนี้ นี่มันก็เป็นบาป เป็นบุญที่เราโคจรมาเจอกัน แล้วพอโคจรมาเจออย่างนี้แล้ว ชีวิตเรา เราจะดูแลอย่างไร?

ฉะนั้น คิดแบบฝรั่ง ฝรั่งเขาบอกเขาเถียงได้ ฝรั่งนี่มันวัฒนธรรมหนึ่ง แต่สุดท้ายแล้วนะ เวลาเด็กเราไปเรียนทางยุโรป แล้วไปดูแลเขา เวลาจะจากมานะ เขารักคนที่ไปดูแลเขายิ่งกว่าลูกเขาอีก นั่นคือวัฒนธรรมของเขา นี่ใจพวกเรา เห็นไหม เราอยากจะเป็นครอบครัวที่เสรี เราอยากจะเป็นครอบครัว แต่เมื่อก่อนเราเป็นครอบครัวใหญ่ นี่ปู่ ย่า ตา ยายอยู่ด้วยกันหมดเลย ลูกหลานดูแลมา เด็กมันอบอุ่น เดียวนี้ต้องแยกครอบครัว เพราะเราอยากเป็นฝรั่งกันหมดไป

วัฒนธรรมของเขา นี่เราไม่ติเตียนใคร เพียงแต่สังคมมันต้องหมุนเวียนไปเป็น
ธรรมดา ที่นี้เราศึกษาเพื่อเห็นคุณ เห็นประโยชน์ แล้วเราเอามาเป็นประโยชน์กับชีวิตเรา

อ้าว ต่อไป

โยม : คือแบบหนูก็อยากนั่งสมาธิ แต่ว่าเวลานั่งแล้วมันจะเมื่อย แล้วก็ขยับตัว
ตลอดเลยคะ พอขยับแล้วมันก็จะแบบเสียสมาธิ แล้วเหมือนเคยได้ยินว่าถ้านอนสมาธิ
แล้วคิดพุทโธ มันได้ไหมคะ บาบ! ใจคะ

หลวงพ่ : ได้ การทำสมาธิ อริยาบถ ๔ ยืน เดิน นั่ง นอน อย่าหัวเราะนะ นอนทำ
สมาธิได้ ได้ นอนทำสมาธิได้ เพียงแต่ว่าคนทำได้ น้อย เพราะนอนมันจะหลับไปเลย แต่
นอนสมาธิได้จริงๆ ยืน เดิน นั่ง นอน มันเป็นอริยาบถ ยืน เดิน นั่ง นอนเพื่อรักษาใจ เพื่อ
ใจสงบ ฉะนั้น มี เรามีสมาธิเพื่อนองค์หนึ่ง บอกต้องนอนสมาธิ เขานั่งสมาธิไม่ได้ เขา
นอน แล้วได้สมาธิจริงๆ แต่ได้เฉพาะเขาละ

นี่อย่างที่บอกว่าโกหกใหม่ๆ ส่วนใหญ่แล้วก็พระพุทธเจ้าองค์เดียว นอกนั้นก็
เลียนแบบหมด นี่ก็เหมือนกัน ผู้ที่ทำได้ก็ได้คนเดียว คนที่ทำได้ น้อยมาก นอนสมาธิมี
ไหม? มี แต่น้อยมาก ฉะนั้น เวลาเรานั่ง ถ้านอนสมาธิได้จบ ถ้านอนไม่ได้นะเรานั่งของ
เรา ถ้านั่งไม่ได้ ยืน เดิน เดินจงกรมนี้ดีมากๆ นี่เดินจงกรมนะ ถ้ามานั่งแล้วปวด นั่งแล้ว
มันกระสับกระส่ายนะ

แล้วการทำสมาธิ อย่างที่ว่าหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธเราสอนโดย
พื้นฐานนะ แต่ถ้าคนทำไม่ได้จริงๆ นะ เขาเรียกว่าปัญญาอบรมสมาธิ คือเรามีความคิด
สติตามความคิดนี้ไป สติตามความคิด เพราะความคิดมันต้องหยุดโดยธรรมชาติของมัน
แต่เพราะมันไม่มีสติ ไม่มีเจ้าของ ความคิดนี้เวลามันคิดเตลิดไปเลย แต่ไม่มีใครดูแลมัน
แต่ถ้ามีสติตามความคิดนี้ไป สติมันทันนะ คิดเรื่องอะไร? คิดทำไม? มันหยุดนะ

ปัญญาอบรมสมาธิก็มี มีปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญา ถ้าเป็นปัญญา
อบรมสมาธิ นี่พระสารีบุตร มันปัญญาวิมุตติ ถ้าเป็นสมาธิอบรมปัญญา นี่พระโมค
คัลลานะ เจโตวิมุตติ ถ้าเจโตวิมุตตินี้สมาธินำ ถ้าเป็นปัญญาวิมุตติปัญญา นำ ที่นี้หมอเขา
ต้องแก้อาการไข้ อาการหัวใจแต่ละบุคคลเป็นเฉพาะๆ เฉพาะๆ ใจ เฉพาะบุคคลคนนั้น

เฉพาะจิตดวงนั้น ฉะนั้น เวลาฟังแล้วมันก็มั่วไปหมด ฉะนั้น ใครทำแล้วได้ประโยชน์
หรือไม่ได้ประโยชน์ นั่นอีกเรื่องหนึ่ง

จบ จบยัง? จบแล้ว จบเนาะ เอวัง